

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
Læsevejledning	4
1.1. Beskrivelse af projektet	6
1.2. Afgørelse	6
1.3. Ikke teknisk resumé	7
1.4. Vilkår for godkendelsen	8
1.5. Offentlighed og høring	12
1.6. Klagevejledning	14
2. Generelle forhold	17
2.1. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold	17
2.2. Gyldighed	17
2.3. Revurdering og retsbeskyttelse	17
3. Anlægsbeskrivelse	19
3.1. Lokalisering	19
3.1.1. Landskabelige forhold	20
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	20
3.3. Energi- og vandforbrug	23
3.4. Gener	24
3.4.1. Lugt	24
3.4.2. Støj	25
3.4.3. Lys	25
3.4.4. Fluer og skadedyr	25
3.4.5. Støv	25
3.4.6. Transport	26
3.5. Forurening	26
3.5.1. Spildevand herunder regnvand	26
3.5.2. Husdyrgødning og foder	26
3.5.3. Affald	27
3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer	28
3.5.5. Driftsforstyrrelser eller uheld	28
3.6. Ammoniaktab - generelt	28
3.7. Ammoniakupåvirkning af natur	29
4. Arealbeskrivelse	32
4.1. Habitatvurdering	35
4.1.1. Nitrat til overfladevand	35
4.1.2. Fosfor til overfladevand	37
5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	40
6. Alternative løsninger, 0-alternativ og husdyrbrugets op- hør 45	
7. Egenkontrol og dokumentation	45
Bilag	46

Datablad

Ansøger

LandboThy

Silstrupvej 12, 7700, Thisted

jr@landbothy.dk

Tlf.: 96 18 57 30/21 61 69 85

for

Peter Stephansen

Nejrupvej 44, 7620 Lemvig

Tlf.: 97 83 62 52/40 45 62 52

solstep44@gmail.com

Husdyrbrugets adresse

Nejrupvej 44

7620 Lemvig

Matrikelnummer

**23c, Præstegården, Hove, m.
fl.**

Virksomhedens art

Avl af malkekvæg

Ejer

Peter Stephansen

Nejrupvej 44, 7620 Lemvig

CVR-nummer

14 04 15 83

CHR-nummer

55 975

P-nummer

1.000.670.261

Kontaktperson

Peter Stephansen

Nejrupvej 44, 7620 Lemvig

Tlf.: 97 83 62 52/40 45 62 52

solstep44@gmail.com

Tilsynsmyndighed

Lemvig Kommune

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift af husdyrbruget.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommen og arealerne beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, husdyrbruget forventes at have på omgivelserne.

Sagen er behandlet efter LBK nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m. v. af husdyrbrug, herefter også kaldet Husdyrloven.

Miljøgodkendelse med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Det søgte projekt indebærer, at husdyrproduktionen på Nejrupvej 44, 7620 Lemvig udvides i eksisterende stalde, samt ved ændret anvendelse fra eksisterende lade til stald.

Husdyrbruget er VVM-screenet i 2006 af Ringkjøbing Amt til en årsproduktion på 172 malkekøer, 78 kvieopdræt (6 – 28 mdr.) og 37 småkalve (0 – 6 mdr.).

Der søges godkendelse til en årsproduktion på 240 malkekøer (11.500 kg EKM), 60 småkalve (0-6 mdr.), 80 kvieopdræt (6-14 mdr.), 15 kvieopdræt (25-27 mdr.), samt 120 tyrekalve (40-60 kg).

Husdyrgødning fra den søgte produktion afsættes til bedriftens udbringningsarealer.

Ansøgningen er indsendt via det digitale ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, skemanummer 77 649.

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt om udvidelse af husdyrproduktionen på Nejrupvej 44, 7620 Lemvig.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Husdyrbruget godkendes efter Husdyrlovens § 12, stk. 2.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, herunder, at der anvendes den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget ved at efterleve vilkår i godkendelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Vær opmærksom på at godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel udlednings-, nedrivnings- og byggetilladelse, ikke er indeholdt i denne godkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

På Lemvig Kommunes vegne den 23. maj 2016.

Simon Bach Nielsen

Miljøingeniør

1.3. Ikke teknisk resumé

Ansøgers beskrivelse

Der er søgt om miljøgodkendelse efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Der ændres ikke på bygningernes konstruktion og størrelse ved udvidelsen.

Lugtgenafstande i forhold til omkringboende i byzone, samlet bebyggelse og hos enkeltbolig er beregningsmæssigt overholdt. Der er ikke byzone, samlet bebyggelse eller enkeltbeboelse indenfor 1,2 gange genafstanden.

Det lovbestemte krav om ammoniakreduktion i forhold til bedste staldsystem er overholdt ved brug af BAT-teknologi i den nye kostald

Beregningerne i ansøgningen viser desuden, at krav vedr. udvaskning af fosfor er overholdt.

Bortset fra enkelte mindre vandhuller i det dyrkede landskab er der ikke beskyttet natur indenfor 1 km fra anlægget. Nærmeste mose og engområde ligger ca. 1300 m NV for anlægget og nærmeste mindre overdrev ligger ca. 1450 m vest for anlægget

Transporter til og fra ejendommen vil stige som følge af øget foderbehov til ejendommen og transport af en øget mængde gylle bort fra ejendommen.

Alle bedriftens arealer ligger uden for nitrat- og fosforklasse. Der er 3,85 ha inden for nitratfølsomme vandindvindingsområder. Krav til begrænsning af udvaskning af kvælstof er overholdt.

Enkelte arealer vest for ejendommens anlæg omfatter et mindre engområde, der drives med vedvarende græs, samt et begrænset moseområde, der afgræsses uden for harmoniarealet.

Lemvig Kommunes bemærkninger

Lemvig Kommune bemærker til ansøgers ikke-tekniske resumé, at der er tale om en retslig lovliggørelse af en overproduktion på ejendommen, som er konstateret ved tilsyn i 2015.

Ved tilsynet er det desuden konstateret, at en tidligere lade har ændret anvendelse og ved tilsynet anvendes til opstaldning af ungdyr. Lemvig Kommune gør i den forbindelse opmærksom på, at det er en grundlæggende forudsætning for godkendelsen, at dette nye staldafsnit er indrettet i overensstemmelse med Hus-

dyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 3 om indretning af stalde m.v. og kapitel 8 om indretning af afløb.

Dette indebærer blandt andet, at der er et hensigtsmæssigt afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, og at afløb føres til beholder for flydende husdyrgødning.

1.4. Vilkår for godkendelsen

Godkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for husdyrbrugets drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget og arealerne sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt godkendelsens vilkår.

Der gøres opmærksom på, at de valgte virkemidler og miljøteknologi skal være etableret og i brug senest når udvidelsen af dyreholdet påbegyndes.

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Tidsfrist

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at den er meddelt.

2. Produktionstilladelse

Godkendelsen omfatter en årsproduktion på maksimalt

240 malkekøer (11.500 kg EKM)

15 kvieopdræt (25-27 mdr.)

80 kvieopdræt (6-14 mdr.)

50 småkalve (1-6 mdr.)

10 småkalve (0-1 mdr.)

120 tyrekalve (40-60kg)

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

3. Spalteskrabere i kostalden

Der skal til stadighed være etableret spalteskrabere i kostalden. Spalteskrabere skal skrabe alle gangarealer til malkekvæg i kostalden.

Gangarealer skal som minimum skrubes hver 4. time.

Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal skrubes manuelt, mindst 2-3 gange i døgnet.

Spalteskrabere skal være udstyret med timer.

4. Udegående dyr

Kvieopdræt i alderen 6 – 14 mdr. skal være udegående inden for det godkendte udbringningsareal minimum 5 måneder/år.

5. Beredskabsplan

Ejendommen skal senest ved ibrugtagningen af denne miljøgodkendelse fremsende en beredskabsplan til tilsynsmyndigheden. Beredskabsplanen skal opbevares på ejendommen og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

6. Flue- og skadedyrsbekæmpelse

På husdyrbruget skal der foretages effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom.

7. Staldhygiejne

Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, blandt andet ved grundig og jævnlig rengøring af samtlige staldafsnit for foder- og gødningsrester.

8. Rengøring af ventilationsanlæg

Samtlige ventilatorer på ejendommen skal renholdes og rengøres efter behov, dog mindst en gang årligt.

9. Affald

Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald skal opsamles i en container beregnet til formålet.

Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-genanvendeligt PVC-affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-genanvendeligt farligt affald skal opbevares under tag i separate, egnede beholdere.

Alt olieaffald skal opbevares i tromler eller andre egnede beholdere, der er placeret indendørs, på tæt gulv uden afløb. Affaldsoplaget skal være placeret på en sådan måde, at et eventuelt spild ikke kan løbe ud af døre og porte eller ud af en utæt sokkel eller lignende. Det skal sikres, at et eventuelt spild kan opsamles indendørs. Anvendes der spildbakke eller opkant omkring oplaget, skal dette indrettes således, at indholdet fra den største beholder kan tilbageholdes.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas og lignende skal opbevares i en engangsplastspand, beregnet til formålet.

10. Beredskabsplan

Ejendommen skal til stadighed have en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal beskrive hvordan uheld og driftsforstyrrelser, som kan medføre risiko for miljøpåvirkninger vil blive håndteret.

Beredskabsplanen skal opbevares på ejendommen, opdateres efter behov, være tilgængelig for de ansatte på ejendommen, og fremvises tilsynsmyndigheden på forlangende.

11. Støj

Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer se tabel herunder.

Dag	Periode	Reference-tidsrum	Værdi
Mandag- fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	7 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	4 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer (lørdag 7 og 4), 1 time og ½ time.

Maksimalværdier af støjniveauet må om natten ikke overstige ovennævnte kravværdier med mere end 15 dB(A).

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra husdyrbruget er velbegrundede, skal husdyrbruget igennem en akkrediteret virksomhed for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Med mindre der er tale om overskridelser af grænserne, kan målingerne højst kræves udført én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens gældende vejledning.

12. Udsprinkling af ensilagesaft og pladsvand

Udsprinklingsanlæg må alene anvendes til udsprinkling af ensilagesaft og pladsvand fra plansiloer.

Udsprinklingsanlæg på husdyrbruget skal etableres i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05 om udsprinkling af ensilagevand og restvand, senest revideret 20.09.2012.

13. Spildevand

Ved overfladeafløb (riste, drænbrønde o. lign.) må der ikke oplagres, anvendes eller transporteres foder, dyr, gødning, olie og kemikalier.

Formålet er at forebygge forurening af vandmiljøet på grund af utilsigtede spild af foder, gødning, olie og kemikalier.

14. Beholder til opsamling af vaskevand, restvand m.v.

Husdyrbruget skal til enhver tid råde over 9 måneders opbevaringskapacitet for restvand, vaskevand, flydende husdyrgødning, m.v.

15. Påfyldning af gyllevogne på befæstet plads med afløb

Påfyldning af gyllevogne fra gyllebeholdere skal ske på en befæstet plads uigennemtrængelig for fugt, med afløb til gyllestemet.

Alternativt kan der anvendes gyllevogne med påmonteret sugetårn, der forhindrer at gyllevognen overfyldes.

16. Afmontering af pumper på gyllebeholdere

Gyllepumper til påfyldning af gyllevogne skal afmonteres straks efter endt udbringning. Ved gylleudbringning i flere på hinanden følgende dage kan afmontering dog undlades indtil udbringningen er afsluttet.

17. Udbringning af husdyrgødningsprodukter på udbringningsarealer

Der må årligt maksimalt udbringes følgende mængder og typer af husdyrgødningsprodukter på bedriftens udbringningsarealer:

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE	N-udnyttelse
Dybstrøelse	7.721,03	1.102,48	73,91	45 %
Kvæggylle	30.185,62	4.571,68	329,29	70 %
Svinegylle	8.590	2.000	85,9	75 %
Afsat ved græsning	2.355,4	1.710,96	22,4	-
Total	48.852,05	9.385,12	511,5	-

18. Egenkontrol af spalteskrabere

Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at spalteskrabere i kostalden er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

19. Kontrolvilkår og egenkontrol

For at kunne kontrollere at husdyrbruget overholder godkendelsens vilkår, samt gældende miljølovgivning, skal husdyrbruget opbevare eller på forlangende inden 4 uger fremskaffe følgende dokumenter for de seneste 5 år:

Husdyrgødning: Gødningsregnskaber.

Ressourcer: Årlige opgørelser af ejendommens samlede vand- og energiforbrug.

Dyrehold: Årlige opgørelser af dyreholdets størrelse.

20. Ophør af drift

Ved ophør af driften, skal husdyrbruget foretage oprydning i et sådan omfang, at forureningsfare undgås. Herunder skal opsamlingsstanke, lagertanke, olietanke og lignende tømmes.

Lemvig Kommune skal kontaktes med henblik på at aftale, hvilke foranstaltninger, der skal til for at fjerne forurenende kilder, herunder bygninger, silo- og tankanlæg, samt tekniske installationer og anlæg.

1.5. Offentlighed og høring

Foroffentlighed

Det søgte projekt er offentliggjort på Lemvig Kommunes hjemmeside i perioden 2. februar – 1. marts 2016, samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Der er ikke modtaget hørings svar ved den foroffentlige høring.

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til miljøgodkendelse har været sendt i høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer, interesseorganisationer og eventuelle andre interessenter orienteret om forslaget ved 6 ugers høring i perioden 1. april - 20. maj 2016. Følgende er hørt:

- Nejrupvej 36, 7620 Lemvig
- Nejrupvej 37, 7620 Lemvig
- Nejrupvej 39, 7620 Lemvig
- Nejrupvej 40, 7620 Lemvig
- Nejrupvej 47, 7620 Lemvig

- Nejrupvej 21, 7620 Lemvig
- Nejrupvej 33, 7620 Lemvig
- Nejrupvej 59, 7620 Lemvig
- Nørgårdvej 19, 7620 Lemvig
- Nørgårdvej 29, 7620 Lemvig
- Nørgårdvej 30, 7620 Lemvig
- Refsskovvej 34, 7620 Lemvig
- Stigårdvej 4, 7620 Lemvig
- Stigårdvej 8, 7620 Lemvig
- Agervej 6 + Nørgårdvej 15, 7620 Lemvig

- Danmarks Naturfredningsforening, jens.johansen.brogaard@altiboxmail.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Lemvig Kommune har ikke modtaget hørings svar ved nabohøringen.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 25. maj 2016 samt ved annonce-

ring i Lokalavisen i Lemvig. Følgende har fået meddelelse om udarbejdelse af godkendelsen:

- Nejrupvej 44, 7620 Lemvig
- Jørgen Røhrmann, jr@landbothy.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, senord@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet, v. Allan Kjær Villesen, Højbovej 9, 7620 Lemvig, akv@tdcadsl.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsraadet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK-8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 2 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 868 af 3. juli 2015. Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrloven af følgende;

- Ejeren af Nejrupvej 44, 7620 Lemvig
- Embedslægeinstitutionen
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,*
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller*
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur og Miljøklagenævnets kompetence.*

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 12, stk. 2 har ikke opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbe-

gyndes og en sag påklages kan Natur- og Miljøklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

Klagefristen udløber den 22. juni 2016 ved kontortids ophør.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jævnfør Husdyrlovens § 90.

I forbindelse med behandlingen af sagen kan det være nødvendigt, at Lemvig Kommune indsamler, behandler og videregiver oplysninger, der er nødvendige for sagens behandling. Ifølge persondataloven har man blandt andet ret til at bede om indsigt i de oplysninger, der behandles, ret til at gøre indsigelser mod, at oplysningerne behandles, ret til at berigtige Lemvig Kommunes oplysninger samt ret til at klage over behandlingen til Datatilsynet. Forvaltningsloven og offentlighedsloven giver normalt også mulighed for at få indsigt i sagen. Lemvig Kommune sender og modtager breve, dokumenter og andre informationer fuldt elektronisk via e-post og websider. Adressen til Teknik & Miljø er: teknik@lemvig.dk

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt - anlæg, arealer, ejerforhold

Ændringer i ejendommens ejerforhold eller driftsherre skal anmeldes til Lemvig Kommune.

Inddragelse af nye udbringningsarealer, overførselsaftaler og eventuelle overførsler til biogasanlæg skal forhånds anmeldes til kommunen.

Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan kun ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen efter forhånds anmeldelse vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jævnfør § 25 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.2. Gyldighed

Godkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter at godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses i dette tilfælde for udnyttet ved udvidelse af det søgte dyrehold.

Hvis godkendelsen ikke helt eller delvist udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet.

2.3. Revurdering og retsbeskyttelse

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jævnfør § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog, som nævnt herover, foretages når der er forløbet 8 år.

Det er planlagt at foretage den første revurdering i **2024**.

Miljøteknisk beskrivelse

---

3. Anlægsbeskrivelse

Husdyrbruget ligger på adressen Nejrupvej 44, 7620 Lemvig.

Det søgte projekt indebærer at dyreholdet på ejendommen udvides i eksisterende stalde fra en tilladt årsproduktion på 172 malkekøer, 37 småkalve (0-6 mdr.) samt 78 kvier (6-28 mdr.) til en årsproduktion på 240 malkekøer, 60 småkalve (0-6 mdr.), 80 årskvier (6-14 mdr.), 15 kælvekvier (25-27 mdr.) og 120 tyrekalve (40 – 60 kg).

Dyreholdet opstaldes i det eksisterende staldanlæg, samt i tidligere lade.

Projektet er beskrevet i digitalt ansøgningsskema 77 649 og tilhørende bilag. Ansøger har udarbejdet en beskrivelse af projektet, som er vedlagt som bilag 1 i godkendelsen. Oversigtskort af ejendommen er vedlagt som bilag 2a og 2b.

3.1. Lokalisering

Staldanlæggets placering i forhold til afstandskrav i Husdyrlovens § 6 fremgår af tabel 1. Der er etableret ny ungdyrstald i tidligere lade, og dette staldafsnit er dermed omfattet af afstandskravene i Husdyrlovens § 8.

Afstande er målt fra nærmeste hjørne på stalde eller gødningsopbevaringsanlæg.

Tabel 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Opmålt afstand	Afstandskrav
Nærmeste nabobeboelse (Nejrupvej 40)	183 m	50 m
Nærmeste byzone eller sommerhusområde (Klinkby)	1,2 km	50 m
Nærmeste lokalplanlagte område i landzone til boligformål, offentlige formål, m.v. (Lokalplan for Klinkby, Hove og Tørringhuse)	1,2 km	50 m
Vandforsyningsanlæg (enkeltindvinding) Toelbjergvej 5	695 m	25 m
Vandforsyningsanlæg (almen vandforsyning) Houe Vandværk	720 m	50 m
Vandløb (herunder dræn)	30 m	15 m

og søer		
Offentlig vej og privat fællesvej	46 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>1.000 m	25 m
Beboelse på ejendommen	15 m	15 m
Naboskel	52 m	30 m

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde jævnfør Husdyrlovens § 7, ligger cirka 2 km sydvest for ejendommens staldanlæg.

Lemvig Kommune konstaterer, at projektet overholder de generelle afstandskrav i Husdyrlovens §§ 6, 7 og 8.

3.1.1. Landskabelige forhold

Det søgte projekt indebærer ikke ydre bygningsmæssige ændringer af staldanlægget.

Der foretages på den baggrund ikke en nærmere landskabsvurdering af projektet, da projektet herved ikke påvirker landskabelige, geologiske eller kulturhistoriske værdier.

Som følge af, at projektet gennemføres i eksisterende bygninger vurderes det ikke relevant at overveje alternative placeringer af projektet.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

Ejendommens staldanlæg består af en kostald, staldafsnit til goldkøer og opdræt og en ungdyrstald. Hertil kommer plansiloler, to gyllebeholdere, møddingsplads maskinhus, lade og garage, samt stuehus. Ejendommen ses på bilag 2a og 2b.

Ansøger har redegjort nærmere for det søgte dyrehold, staldanlæggets indretning og management i beskrivelsen, som er vedlagt i bilag 1. Redegørelsen indeholder en beskrivelse af BAT, renere teknologi og ressourcebesparende tiltag. Det fremgår blandt andet, at

Kostalden, ungdyrstalden og kalvehytterne er med naturlig ventilation.

Der installeres skrabere på det eksisterende spaltegulv i kostalden

Da der er tale om produktionsændring inden for bestående anlæg, er det ikke muligt inden for de økonomiske rammer, at etablere særlige tiltag, der yderligere kan reducere ammoniakemissionen

Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om hvilke overvejelser der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi der giver det største miljøhensyn.

Fravalg af staldteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Gyllekøling

- *I svinestalde er det muligt at opnå en ammoniakreducerende effekt ved installering af gyllekøling. Tilsvarende dokumentation findes ikke for kvægstalde og der er på nuværende tidspunkt ikke udført forsøg i Danmark der viser en effekt af gyllekøling i kvægstalde.*

Forsuring

- *Da der er tale om eksisterende staldanlæg vil etablering af forsuring være forholdsvis dyrt. Hertil kommer at påvirkningen af eksisterende beton, der ikke er etableret med henblik på at tåle påvirkningen fra svovlsyre, vil medføre nedbrydning af gyllekanalernes beton.*

Overdækning af gylletanke

- *Der er ikke etableret fast overdækning på gylletanken/tankene. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag og der er derfor begrænset effekt ved etablering af fast overdækning.*
- *Gyllen er konstant overdækket med et tæt og stabilt flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer at der altid er minimal emission af ammoniak.*
- *Det kan være vanskeligt at håndtere omrøring af kvæggylle i tanke med fast overdækning*

Der indgår ikke bygningsmæssige ændringer i det søgte projekt.

Bedste tilgængelige teknik

Kostalden er indrettet med spaltegulv der etableres spalteskrabere drænet gulv med spalter.

Den vejledende emissionsgrænseværdi for BAT er beregnet af Lemvig Kommune til 2.700 kg N/år. Det søgte projekt indebærer en emission på 2.789 kg N/år, altså en overskridelse på 89 kg N/år.

Natur- og Miljøklagenævnet udtaler i NMK-132-00130 af 23. december 2011, at

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bed-

ste tilgængelige teknik (BAT)" i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

...

Det følger imidlertid af Miljøstyrelsens vejledning, at den vejledende emissionsgrænseværdi kan forhøjes ud fra en konkret vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt i de eksisterende dele af anlægget. Nævnet bemærker i den forbindelse, at det fremgår af vejledningen, at emissionsgrænseværdierne er fastsat under hensyn til, at omkostningerne til reduktion af ammoniakemissionen som udgangspunkt ikke bør overstige ca. 100 kr. pr. reduceret kg N⁸.

⁸ Se nærmere "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Nævnet finder efter en samlet vurdering, at det ikke er teknisk og økonomisk muligt for ansøger at indføre forureningsbegrænsende teknologier i staldene i tilstrækkeligt omfang. Nævnet vurderer på denne baggrund, at den vejledende emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg kan forhøjes svarende til, at der tillades en emission fra staldene med den ansøgte produktion og det staldsystem, der fandtes på ansøgningstidspunktet.

Lemvig Kommune vurderer på baggrund af nævnets praksis og ansøgers beskrivelse, at BAT-niveauet for anlægget kan forhøjes til 2.789 kg N/år. Herved opfylder projektet BAT-kravet for ammoniakemission.

Ansøger har beskrevet, at teknologier som overdækning af gyllebeholder, gylleforsuring og gyllekøling fravælges i det søgte projekt. Med henvisning til, at det søgte projekt vurderes at leve op til BAT som fremlagt i ansøgningen, samt ansøgers ret til metodefrihed til at opfylde BAT-niveauet, har Lemvig Kommune ingen bemærkninger til fravalget af renere teknologier.

Ansøger har uddybende beskrevet egenkontrollen omkring fodring, vand- og energiforbrug, planlægning og udførelse af det daglige arbejde, udførelse af reparationer og vedligehold, ska-

dedyrsbekæmpelse, håndtering og udbringning af husdyrgødning, m.v.

Lemvig Kommune stiller i forlængelse af BAT-redegørelsen vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen.

Miljøgodkendelsen indeholder vilkår om forureningsforebyggende tiltag ved husdyrbrugets ophør ved tømning af opsamlingstanke, olietanke, mv., samt at Lemvig Kommune kontaktes med henblik på gennemgang af ejendommen.

Projektet vurderes herefter at leve op til BAT.

Egenkontrol

Der stilles vilkår om at husdyrbruget kan dokumentere produktion og anvendelse af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, samt dyreholdets størrelse.

Der stilles supplerende vilkår om egenkontrol af spalteskrabere i kostalden.

3.3. Energi- og vandforbrug

Ansøger har redegjort nærmere for ejendommens energi- og vandforbrug, samt energi- og vandbesparende tiltag i bilag 1.

Vand- og elforbruget på ejendommen må forventes at blive forøget. Energibehovet forventes primært at forøges som følge af flere driftstimer med malkeanlæg, foderblande- og foderanlæg. Den forøgede husdyrgødningsproduktion kræver ligeledes flere timers arbejde med udmugning og flere driftstimer med gyllepumper.

Belysningsbehovet forøges formodentligt ikke, da bygningsmassen og staldindretningen forbliver uændret.

Ventilationsbehovet forventes kun at blive marginalt forøget, som følge af produktionsfremgangen, da hovedparten af ejendommen er naturligt ventileret. Staldsektionen med goldkøer og opdræt er dog mekanisk ventileret. For at sikre, at ventilatorernes effekttab, og dermed energiforbruget er minimalt, stilles der vilkår om, at ventilatorerne rengøres jævnlige, dog mindst en gang årligt.

Det årlige energiforbrug er estimeret til 150.000 kWh/år i ansøgt drift. Det årlige vandforbrug er estimeret til 8.770 m³, hvoraf cirka 90 % udgøres af drikkevand til dyreholdet. Ansøger beskriver en række energi- og vandbesparende teknologier; der er varmegenindvinding ved køling af mælken, styring af lys,

herunder bevægelsessensorer udendørs, frekvensstyret vakuumpumpe, jævnligt eftersyn og vedligehold af drikkevandssystem, genanvendelse af rengøringsvand fra malkeanlæg til vask af malkestald.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at det årlige energi- og vandforbrug registreres og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende, således at det er muligt at følge ejendommens resourceforbrug og identificere effekten af ressourcebesparende tiltag.

Produktionen vurderes herefter at leve op til BAT for vand- og energiforbrug.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Der er beregnet lugtgeneafstande for ejendommen i ansøgningskema 77 649.

Når en udvidelse medfører forøgede lugtgener fra ejendommen, skal den målte afstand fra ejendommens vægtede lugtcentrum til de tre områdetyper enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og byzone være større end den beregnede lugtgeneafstand.

De målte afstande og de beregnede geneafstande fremgår af nedenstående tabel.

Områdetype	Vægtet gennemsnitsafstand (målt)	Lugtgeneafstand (beregnet)
Enkeltbeboelse	287 meter	79 meter
Samlet bebyggelse	1.266 meter	182 meter
Byzone/sommerhusområde	1.271 meter	251 meter

Lemvig Kommune konstaterer, at nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone er korrekt udpeget, og at lugtgeneafstandene er overholdt til alle tre områdetyper.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at der sikres en god staldhygiejne ved jævnligt og grundigt at rengøre og renholde staldafsnit for gødnings- og foderrester, samt ved jævnlig rengøring af ventilationsanlæg.

Lugtbidraget fra husdyrbruget til omgivelserne vurderes herefter ikke at være til væsentlig gene for omboende.

3.4.2. Støj

Ansøger har uddybende beskrevet forventede støjkloder fra ejendommen i ansøgningsmaterialet, se afsnit *Støj og støjkloder*, samt *Tiltag mod støjkloder* i bilag 1.

Det søgte projekt forventes ikke at medføre et væsentligt forøget støjbidrag til omgivelserne, da der er tale om en udvidelse i eksisterende driftsbygninger, samt en uændret driftsform. Støjkloderne på ejendommen udgøres primært af interne transporter ved fodring, samt støj fra ejendommens malkeanlæg.

Projektet vurderes ikke at medføre støjgener, som ligger ud over, hvad der må forventes fra husdyrbruget af den søgte størrelse. Det vurderes, at afstanden til omkringboende er tilstrækkelig til, at ejendommen vil kunne overholde de fastsatte støjgrænser.

Skulle der mod forventning indgå berettigede støjklager, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæmpende tiltag, eksempelvis i form af støjvolde eller anden placering af støjkloder.

Det bemærkes, at støjvilkåret skal overholdes hos alle omboende, også andre landbrugsejendomme.

3.4.3. Lys

Der etableres ikke nye lyskloder på ejendommen ved projektet, og de eksisterende lyskloder på ejendommen vurderes ikke at udgøre en væsentlig gene for omboende.

Skulle der mod forventning indgå berettigede klager over lyspåvirkning fra ejendommen, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at dæmpe ejendommens lyskloder, for eksempel ved at retningsbestemme lyskloder, så unødige fjernvirkninger undgås.

3.4.4. Fluer og skadedyr

Der stilles vilkår om bekæmpelse af fluer og skadedyr jævnfør retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Skadedyrslaboratoriet).

Dette vurderes at være tilstrækkeligt til at sikre en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen.

3.4.5. Støv

Der kan i tørre perioder opstå støvgener ved interne transporter og, samt i høsten. Generne herfra vurderes at være begrænsede. Det søgte projekt indebærer ikke aktiviteter, som forventes at medføre væsentlige støvgener.

Skulle der mod forventning opstå støvgener, som af Lemvig Kommune vurderes som væsentlige, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget støvdæmpende tiltag.

3.4.6. Transport

Transport af foder, gødning, dyr, mælk, hjælpestoffer mv. til bedriften sker ad Nejrupvej.

Der henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og ud-kørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Antallet og typerne af transportere til og fra husdyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

Lemvig Kommune vurderer, at de eksisterende til- og frakørselsforhold er tilfredsstillende til det søgte projekt.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand herunder regnvand

Spildevandsmængderne fra ejendommen er beskrevet i bilag 1. Der sker ikke væsentlige ændringer i spildevandsmængder ved projektet.

Spildevand fra stald- og maskinrengøring føres til gyllesystemet.

Sanitært spildevand fra mandskabsrum og husholdning føres til ejendommens nedsivningsanlæg, som er godkendt i 1999.

Der vurderes ikke at ske en større afledning af regnvand fra ejendommens tagarealer som følge af projektet, da tagarealet ikke ændres.

Der vurderes heraf ikke at være behov for at indhente en udledningstilladelse til overfladevand til det søgte projekt.

Overfladevand fra plansiloerne påtænkes jf. ansøgningen opsamlet i egen opsamlingstank med mulighed for direkte udspredning herfra, ved brug af et udsprinklingsanlæg.

Lemvig Kommune stiller på den baggrund vilkår om, at udsprinklingsanlæg skal etableres jf. Landbrugets Byggeblad for udsprinklingsanlæg, så det sikres, at udsprinklingsanlægget etableres og dimensioneres uden risiko for miljøpåvirkninger.

Spildevand og regnvand vurderes samlet set at blive håndteret på forsvarlig vis.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Ansøger har indsendt en erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet, vedlagt som bilag 3 i denne godkendelse.

Det fremgår af erklæringen, at der i ansøgt drift produceres 7.595 m³ flydende husdyrgødning, vaskevand og restvand på

husdyrbruget pr. år, samt at der er en samlet opbevaringskapacitet på 5.839 m³.

Lemvig Kommune beregner heraf opbevaringskapaciteten til 9,2 mdr.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at ejendommen skal råde over mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning, restvand og vaskevand, m.v., således at det sikres, at det er muligt at udbringe husdyrgødning mv. på de tidspunkter årret, hvor det giver optimalt udbytte for afgrøderne.

Det fremgår af ansøgers beskrivelse i bilag 1, at gyllesystemet, herunder pumpeudstyr jævnligt efterses. Det beskrives i øvrigt, at en række af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 21 overholdes.

For at sikre mod utilsigtet spild ved påfyldning af gyllevogne, stiller Lemvig Kommune vilkår om, at overpumpning til gyllevogn fra gyllebeholdere skal ske på en befæstet plads uigennemtrængelig for fugt, med afløb til gyllesystemet. Alternativt kan der anvendes gyllevogne med påmonteret sugetårn.

For at forebygge utilsigtet spild fra gyllepumper på gyllebeholdere, stiller Lemvig Kommune vilkår om, at gyllepumper til påfyldning af gyllevogne skal afmonteres straks efter endt udbringning. Når der udbringes gylle i flere på hindende følgende dage kan det dog accepteres, at pumperne ikke afmonteres mellem de enkelte udbringningsdage.

Foder

Fodermængder og opbevaringsanlæg er beskrevet af ansøger i bilag 1. Lemvig Kommune har ikke bemærkninger til opbevaring og håndtering af foder på husdyrbruget, men bemærker, at skadedyrslaboratoriets retningslinjer for bekæmpelse af fluer og skadedyr indebærer, at der foretages en forebyggende indsats, herunder at foder opbevares hensigtsmæssigt, og at foderrester bortskaffes.

3.5.3. Affald

Ansøger har uddybende beskrevet affaldsfraktionerne på husdyrbruget i bilag 1.

Godkendelsen indeholder vilkår om affaldshåndtering. Dette vilkår er rettet mod ejendommens samlede affaldsproduktion.

Det forventes, at mængderne af affald samlet set kun vil forøges marginalt, som følge af udvidelsen, uden at dette i øvrigt er miljømæssigt betænkeligt.

Lemvig Kommune gennemgår i øvrigt husdyrbrugets affaldsproduktion og -håndtering ved miljøtilsyn, herunder anvises korrekt bortskaffelse af affaldsfraktioner.

3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer

Det fremgår af ansøgers beskrivelse, se bilag 1, at der er opstillet dieselolietank og fyringsolietank i maskinhuset. Spildolie er ligeledes oplagret i maskinhuset. Maskinhuset er benævnt "Hal" i oversigtstegning i bilag 2a.

Rengøringsmidler er oplagret ved malkerummets teknikafdeling, og kemikalier til markbrug opbevares i indrettet giftrum.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må ske oplag, anvendelse eller transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier ved overfladeafløb.

Godkendelsen indeholder også vilkår om, at gyllevogne skal påfyldes på plads med fast bund og afløb til gyllesystem, eller at der alternativt skal benyttes gyllevogne med sugetårn og overløbssikring.

Ved disse vilkår vurderes opbevaring og håndtering af råvarer og hjælpestoffer, herunder farlige flydende stoffer ikke at udgøre en miljørisiko på ejendommen.

3.5.5. Driftsforstyrrelser eller uheld

Ansøger har beskrevet en række risikoforhold: gylleudslip, olie- og kemikalieudslip, brand og giftudslip. Ansøger beskriver desuden, hvordan disse risici minimeres og/eller forebygges. Beskrivelsen fremgår af bilag 1.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til stadighed skal have en opdateret beredskabsplan, som beskriver hvordan uheld og driftsforstyrrelser, som kan medføre risiko for miljøpåvirkninger vil blive håndteret. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for de ansatte på ejendommen, og beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke forureninger forårsaget af driftsforstyrrelser og uheld.

3.6. Ammoniaktab - generelt

Husdyrlovens generelle ammoniakreduktionskrav for malkekvæg og opdræt er 30 %, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 1. ad a, Tabel 1.

Det fremgår af ansøgningseskema 77 649, at det generelle ammoniakkrav er opfyldt med 304 kg N/år.

3.7. Ammoniakpåvirkning af natur

De herunder nævnte kategoriserede naturtyper er omfattet af særlige ammoniakdepositionskrav, jævnfør beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 2.

Kategori 1 natur – ammoniakfølsom natur i N2000 områder

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 - områder.

Anlægget ligger cirka 9 km vest for nærmeste kategori 1-natur, som er et overdrev nordøst for Lemvig By.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 0,7 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition på overdrevet fra det søgte projekt er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 2 natur – større § 3 områder

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

Anlægget ligger cirka 1,9 km NØ for overdrevsarealer ved Vandborg Kirkeby og cirka 2 km ØSØ for overdrevsarealer på østsiden af Søndervese. Begge overdrev er § 7-natur

Den totale ammoniaktilførsel på disse naturområder fra husdyrbruget må ikke overstige 1 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition på begge overdrev fra projektet er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

Kategori 3-natur er heder, moser og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Kommunen kan ikke fastsætte vilkår om en merdeposition på under 1,0 kg N/ha/år på kategori 3-natur, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 4, tabel 3.

Nærmeste kategori 3-natur er overdrev cirka 1,4 km vest for anlægget. Merdepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Øvrig natur

Cirka 170 meter sydvest for anlægget ligger et vandhul på cirka 240 m². Merdepositionen på søen er beregnet til 1,5 kg N/ha/år.

Beregningspunkter er indsat af ansøger og Lemvig Kommune i det digitale ansøgningssystem.

Habitatvurdering og Bilag IV-arter

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder.

Screening

Husdyrbruget ligger cirka 3,3 km syd for Natura 2000-område 28, Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Natura 2000-område 28 udgør et samlet areal på cirka 33.000 ha og består af Habitatområde H28 og Fuglebeskyttelsesområderne F23, F27, F28 og F39.

Af disse ligger H28 cirka 6,9 km øst for anlægget, F39 cirka 3,3 km nord for anlægget og F28 cirka 5,6 km øst for anlægget.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområde 28 er i Lemvig Kommune hovedsageligt strandengene ved Plet Enge og på Harboøre Tange. Truslerne for disse strandenge er uhensigtsmæssig hydrologi (udtørring), mindre saltpåvirkning, tilgroning som følge af for stor næringsstofpåvirkning og invasive arter.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde 28 drejer sig i Lemvig Kommune om Hvinand og Toppet Skallesluger, som begge er trækfugle i området. Truslerne for disse arter er hovedsagelig forstyrrelser især i yngleperioden (maj-juli), prædation og forurening af fjorden så fødegrundlag (muslinger, snegle, fisk, krebs og vandplanter) forsvinder.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde 39 drejer sig i Lemvig Kommune hovedsageligt om Alm. Ryle, Brushane,

Klyde og Hav- og Dværgterne. Truslerne for disse arter er bl.a. forstyrrelser især i yngleperioden, prædation, tilgroning og fragmentering af naturarealer der tidligere har været plejet og dermed egnet sig til yngle- og rasteområde for fuglene.

Der ligger en sø på cirka 1.200 m² på ejendommen, cirka 30 meter fra nærmeste stald.

Søen kan være levested for Stor Vandsalamander, Spidssnudet Frø og Strandtudsen, uden at disse arter dog konkret er registreret ved besigtigelse.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre projekter, som i sammenhæng med dette projekt, vil kunne påvirke Natura 2000-områder.

Det konkrete projekt ligger cirka 3,3 km fra Natura 2000-område 28 (Nissum Bredning). Der er ikke andre Natura 2000-områder inden for en radius af 5 km af ejendommen.

Projektet vurderes på grund af afstanden til de pågældende Natura 2000-områder ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegingsgrundlaget for Natura 2000-område 28 eller andre Natura 2000-områder.

Der er beregnet en ammoniakmerdeposition på 1,5 kg N/ha/år til en mindre sø i umiddelbar nærhed af husdyrbruget.

Ammoniakmerdepositionen fra det søgte projekt i sig selv vurderes ikke at udgøre en væsentlig risiko for bilag IV-arter. Som følge af vandhullets beliggenhed nær landbrugsjord og vandhullets begrænsede størrelse, vurderes vandhullet ikke at være særligt næringsfattigt, og dermed særligt følsomme for luftbåren kvælstof.

4. Arealbeskrivelse

Arealoversigt

Udbringningsarealerne ses på oversigtskort i bilag 4.

Det indgår i projektet, at al husdyrgødning fra Nejrupvej 44, samt 85,9 DE svinegylle og 22,4 DE fra græssende ungdyr afsættes på bedriftens udbringningsarealer.

De angivne typer og mængder af husdyrgødning fastholdes i godkendelsens vilkår.

Jordbundstype

Det fremgår af ansøgningsskema 77 649, at udbringningsarealerne hovedsageligt er lerjord (ca. 216 ha), mens en mindre del er humus (cirka 6 ha).

Markvanding og markdræn

Det fremgår af ansøgningen at cirka 40 ha af udbringningsarealerne er dræned, samt at ingen af markerne vandes.

Lemvig Kommune har ikke grundlag for at anfægte det oplyste.

Nitratklasser

Udbringningsarealerne ligger alle i Nitratklasse 0.

Det generelle udvaskningskrav for nitrat til overfladevand er i skema 77 649 beregnet til 42,7 kg N/ha/år.

Den reelle nitratudvaskning til overfladevand i projektet er beregnet til 42,7 kg N/ha/år.

Det generelle udvaskningskrav for nitrat til overfladevand er således overholdt.

Fosforklasser

Udbringningsarealerne ligger alle i fosforklasse 0. Fosforoverskuddet er i skema 77 649 beregnet til 14,6 kg P/ha/år. Det maksimale tilladte overskud er 14,6 kg P/ha/år.

Det generelle udvaskningskrav for fosfor er således overholdt.

Drikkevandsinteresser

Ifølge husdyrgodkendelse.dk ligger mark 8-0 og 9-0 delvist inden for nitratfølsomt indvindingsopland (NFI).

I den nyeste scoping er registreringen af NFI på de to marker dog ophævet, og markerne er således ikke omfattet af krav til nitraudvaskning til grundvand.

Det bemærkes i øvrigt, at nitratudvaskningen på de to marker er beregnet til 37 mg nitrat/L nydannet grundvand, hvilket ville overholde Husdyrlovens beskyttelsesniveau for NFI med stor margin.

Sædskifte

Der er valgt referencesædskifte K12 på alle marker med undtagelse af mark 12-0 og 29-0, hvor der er valgt K13, vedvarende græs eller energiafgrøder.

Det fremgår af Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Virkemidler%20p%20c3%a5%20arealer.ashx#Husdyrvejledning.Virkemidler+p_c3_a5+arealer Ændret sædskifte 7:

Permanente græsarealer på kvægbrug omfattet af undtagelsen om at anvende 2,3 DE/ha

Hvis et husdyrbrug angives at være omfattet af undtagelsen om 2,3 DE/ha vil sædskiftet automatisk blive K12. Der er dog stadig mulighed for at angive, om arealet er permanent græs. Ved afkrydsning bliver referencesædskiftet ændret til K13. Dette giver ikke et korrekt facit, da der ikke er mulighed for at angive K13 i ansøgt drift, og da vedvarende græs kan være en del af kravet om 70 % græs. Ved valg af K13 i referencesituationen vil udvaskningen derved fejlagtigt forøges pga. sædskiftet. Det skal derfor præciseres, at for undtagelsesbrug (2,3 DE/ha) er K12 både referencen og valg af sædskifte, og der skal ikke angives permanente græsarealer, selvom det er muligt, uanset om der reelt er tale om permanente græsarealer.

Lemvig Kommune har på den baggrund foretaget en scenarieberegning med referencesædskifte K12 for mark 12-0 og 29-0. Scenarieberegningen viser, at beskyttelsesniveauerne for nitrat og fosfor er overholdt også ved referencesædskiftet.

Der stilles på den baggrund ikke vilkår i miljøgodkendelsen om, at mark 12-0 eller 29-0 skal dyrkes med K13-sædskifte.

Ammoniakfølsom natur

Mark 33-0 grænser mod syd op til kategori 2-natur, et sammenhængende overdrev på cirka 10 ha, vest for Vandborg Kirkeby.

Der ligger ikke andre udbringningsarealer inden for 300 meter af særlig ammoniakfølsom natur.

Afskæringskriterierne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 omfatter ammoniakfordampning fra stald og lager. Fordampningen fra udbringningsarealer i forbindelse med udbring-

ning af husdyrgødning er som udgangspunkt ikke reguleret af afskæringskriterierne i bilag 3. Jævnfør Husdyrlovens § 19 skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse sikre sig, at husdyrbruget i øvrigt *...kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.*

Lemvig Kommune vurderer her, at det bedste grundlag til at vurdere, om § 19 overholdes, er afskæringskriterierne i bekendtgørelsens bilag 3, altså en totaldeposition til kategori 2-natur på 1,0 kg N/ha/år.

Mark 33-0 er landbrugsjord, som historisk er drevet i almindelig omdrift. Udbringning af husdyrgødning på arealerne er altså en fortsættelse af hidtidig praksis, og der vurderes ikke at ske en merdeposition på naturområder som følge af det søgte projekt.

Mark 33-0 udgør 2,4 ha, hvoraf cirka 1,4 ha ligger inden for 100 meter af overdrevarsarealet.

Jævnfør bufferzonerapporten, http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning%20-%20Vurdering&File=Bufferzonerapport_endelig_260304.pdf

og bilag til bufferzonerapporten (bilag 10, side 97),

http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning%20-%20Vurdering&File=Bilag_bufferzonerapport_310304_endelig.pdf,

vil udbringning af 2,3 DE kvæggylle/ha ved brug af en gennemsnitlig udbringningsteknologi medføre en totaldeposition på cirka 0,8 kg N/ha i en afstand af 10 meter fra en mark på 4 ha.

Det kan ikke afvises, at der vil være en påvirkning i en zone på op til 10 meter ind på overdrevet fra udbringning af husdyrgødning på mark 33-0. Da der er tale om en fortsættelse af hidtidig drift, vurderes der dog ikke at ske en yderligere påvirkning i forhold til den bestående, og der vurderes hermed ikke at være risiko for en egentlig tilstandsændring af overdrevarsarealet i den umiddelbare nærhed af mark 33-0.

Der vurderes på den baggrund ikke at være risiko for en tilstandsændring på kategori 2-natur ved den fortsatte markdrift med udbringning af kvæggylle på mark 33-0.

Der er ikke andre udbringningsarealer inden for 300 meter af særlig ammoniakfølsom natur. Afstanden i sig selv vurderes at sikre, at der ikke sker tilstandsændringer af ammoniakfølsom natur som følge af ammoniakemission fra udbringningsarealerne.

BAT og habitatvurdering

I forhold til anvendelsen af BAT ved anvendelse af husdyrgødning henvises der til, at Miljøstyrelsen i de vejledende BAT-standardvilkår beskriver, at udbringning af husdyrgødning anses for BAT, når gældende regler for udbringning overholdes.

Før end den søgte arealdrift kan godkendes, skal der foretages en vurdering af udvaskningen i forhold til afskæringskriterierne for arealer som afvander til særligt sårbare Natura 2000-områder. Det skal således eftervises, at påvirkningen af nitrat og fosfor fra husdyrbruget ikke medfører risiko for skadevirkninger på Natura 2000-områder.

4.1. Habitatvurdering

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor Natura 2000 område.

Udbringningsarealerne i projektet afvander alle til Natura 2000-område nr. 28, Nissum Bredning.

Natura 2000 område nr. 28 er beskrevet i bilag 6.

4.1.1. Nitrat til overfladevand

Miljøstyrelsen har med notatet *Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven* fra den 24. juni 2010, *Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk* fra den 28. feb. 2011 med supplerende ændringer udarbejdet en vejledning til brug for kommunerne til vurdering af, hvorvidt ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller vil medføre en væsentlig påvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser, jf. også husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 2-6.

Afskæringskriterierne er fastlagt på baggrund af Faglig rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 787: "Effekter af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde".

Kriterierne i Miljøstyrelsens notat er opstillet for, hvornår et husdyrbrugs andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde (fjorde, bredninger, bugte og kystnære områder) kan udelukkes at have skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter)

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny be-

byggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ved vurderingen af om ovennævnte afskæringskriterier er overholdt, skal der i praksis først foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning jf. pkt. 1A-C. I givet fald den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde er faldende eller stagnerende (fordi andre forhold har medført en øget nitratudvaskning til det aktuelle vandområde), vil det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

Herefter foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning jf. pkt. 2A-B. Til brug for denne vurdering foretages en beregning af nitratudvaskningen fra det ansøgte, der stammer fra husdyrgødningen. Såfremt nitratudvaskningen udgør mindre end 5 pct./1 pct. af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, vil det ansøgte ikke i sig selv have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

I den såkaldte Waddenzee-dom anvendes forsigtighedsprincippet, når det drejer sig om beskyttelsen af Natura-2000 områderne. Det vil sige, at i tilfælde af tvivl om, hvorvidt et konkret projekt vil påvirke et Natura 2000 område væsentligt, udløser dette en konsekvensvurdering. EF-domstolen tolker begrebet "væsentligt" som "når det på baggrund af objektive kriterier (i screeningen) ikke kan udelukkes, at projektet risikerer at skade

bevaringsmålsætningen for lokaliteten”, samt at ”et projekt kun tillades, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt, uden rimelig tvivl, kan fastslås at der ikke er sådanne virkninger”.

Dette screeningsafsnit skal belyse hvorvidt ovennævnte afskæringskriterier er overholdte. Hvis kommunen ikke i screeningen kan påvise, at projektet ikke påvirker Natura 2000 området, skal der laves en konsekvensvurdering, hvor der er mulighed for at stille skærpede vilkår ved brug af bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen.

I projektet er nitratudvaskningen 3,5 kg N/ha/år lavere end ved planteavlsniveau, og det kan derfor uden yderligere beregninger konstateres, at afskæringskriterie 1 og 2B er overholdt, uanset udvikling i husdyrtryk i det pågældende kystvandsopland.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 område nr. 28.

4.1.2. Fosfor til overfladevand

Den tilgængelige forskningsbaserede viden om udvaskning af fosfor fra udbringningsarealer er begrænset. Erosionsbetingede tab, brinkerosion og udvaskning via drænedede lavbundsjord udgør de væsentligste risici for fosfortab til vandmiljøet. Lavbundsarealer, skrånende arealer, grøftede eller drænedede arealer samt arealer, der ligger tæt på søer og vandløb, er således risikorealer.

For jorder der hverken er lavbundsarealer, kunstigt drænedede eller erosionstruede, er udvaskning det største risikoelement. Selv om fosfortabet fra landbrugsjorden til vandmiljøet – set i forhold til landbrugsjordens fosforpulje (i gennemsnit 4.700 kg P/ha) er begrænset (0,3 – 0,5 kg P/ha) kan det være kritisk for vandkvaliteten i specielt søer og fjorde¹ På højbundsarealer er jordens fosforbindingskapacitet generelt stor. Efterhånden som jorden mættes med fosfor, falder bindingskapaciteten, og fosforkoncentrationen i jordvæsken stiger. Dermed stiger også risikoen for udvaskning til vandmiljøet. De største tabsposter af fosfor stammer fra brinkerosion, cirka 50 % af det dyrkningsbetingede fosfortab², mens fosfortab fra drænedede jorder er en anden stor tabspost. I et tre-årig forskningsprojekt³ i Odense Å blev det målt hvordan fosfor var bundet i suspenderet jord. Fosfor i suspenderet jord er på alle årstider primært bundet til jernforbindelser med et gennemsnit på 59 %. Jernbundet fosfor og

¹ Rapport fra fosforfokusgruppen, VMPIII, 2004

² Jf. materiale udarbejdet i fbm. Forarbejdet til VMPIII(Poulsen og Rubæk, 2005)

³ VMPIII forskningsprojekt BUFFALO-P

let absorberet fosfor er umiddelbart biotilgængelige i søer og fjorde.

Risikoarealer defineres som arealer, hvor der generelt er øget risiko for tab af fosfor til vandmiljøet ved udvaskning, jorderosion og overfladeafstrømning. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosforoverskud til overfladevande, skal der stilles krav afhængig af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Derudover skal terrænhældningen også tages med i risikovurderingen.

Nissum Bredning

Det søgte projekts fosforbelastning af Nissum Fjord er beregnet ud fra Miljøstyrelsens Wiki-vejledning, http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering_Konkret_vurdering_af_p%C3%A5virkning_af_overfladevande_med_fosfor_5.

Nissum Bredning	
38.406 ha landbrugsareal (kg P)	7.681
21.603 ha udyrket areal (kg P)	1.728
Øvrige kilder, eks. bebyggelse (kg P)	0
Samlet belastning (kg P)	9.409
Nejrupvej 44	
Areal (ha)	222,4
Overskud per hektar (kg P/ha)	14,6
% forøgelse i godkendelsesperioden ((14,6 kg P x 8 år)/(2.000/100))	5,84
Worst case udvaskning (kg P/ha)	1
Worst case påvirkning fra husdyrbruget: 222,4 ha x 1 kg P/ha = 222,4 kg P, (222,4 kg P/100) x 5,84	12,99
Husdyrbrugets del af påvirkningen (%)	0,14

Belastningen fra øvrige kilder er ukendt, af hensyn til et forsigtighedsprincip, er denne belastning sat til 0.

Projektet udgør således maksimalt en belastning svarende til 0,14 % af den samlede fosforbelastning i Nissum Bredning.

Lemvig Kommune vurderer, at en fosforudvaskning på maksimalt 0,14 % af den samlede udvaskning til Habitatområde 28 ikke i sig selv udgør en risiko for skadevirkning på udpegningsgrundlaget.

Lemvig Kommune konstaterer, at flere udbringningsarealer grænser op til vandløb omfattet af Vandløbslovens § 69 og/eller Naturbeskyttelseslovens § 3. De gældende krav om to meter bræmmer vurderes at sikre, at fortsat landbrugsdrift og anvendelse af husdyrgødning på disse arealer ikke i sig selv medfører en risiko for en væsentlig påvirkning af disse vandløb.

Mark 10-1 og 12-0 grænser op til Strande Enge Landkanal, som afvander til Hygym Nor via Veserne (Sønderve, Mellemve, Nørreve og Smedshaveve).

Veserne indgår i Vandplanerne med en målsætning om god økologisk tilstand.

Det fremgår imidlertid af Vandplan 2009-2015, Limfjorden, Hovedvandopland 1.2, s. 56, at tidspunktet for målopfyldelse for disse søer er udsat på grund af en dårlig vandkvalitet som følge af intern belastning i opstrøms beliggende søer, og at de naturlige forhold ikke muliggør en rettidig forbedring af vandforekomstens tilstand.

Se http://naturstyrelsen.dk/media/129451/12-limfjorden-med_forside.pdf.

Den efterfølgende Basisanalyse for Vandområdeplaner 2015-2021, indeholder ikke ny viden i forhold til Vandplanen.

Basisanalysen ses på <http://naturstyrelsen.dk/media/nst/89701/Bilag%201%20Basisanalyse%2019-2.pdf>.

På den baggrund vurderes der ikke at være grundlag for at stille skærpende krav om fosforbegrænsende tiltag på husdyrbruget.

5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør cirka 222 ha.

Bilag IV-arter

På baggrund af faglig rapport nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt kommunens øvrige kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tænkes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring ejendommen.

Det drejer sig om damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse.

Odder, damflagermus, vandflagermus og troldflagermus er optaget på rødlisten 1997 som sårbare. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Arterne er gennemgået nedenfor:

Flagermus: Flagermusens sommerkvarter skal være beskyttet mod fjender og uforstyrret. Der skal være gode ind- og udflyvningsmuligheder, for eksempel fra træer eller bygninger, og det

skal være nær flagermusens jagtområder, som er naturområder med større forekomster af flyvende insekter, gene over lavvandede søer, enge, heder og overdrev.

Om vinteren går flagermusen i dvale, vinterkvarteret skal være køligt, men frostfrit.

Overdrevet syd for mark 33-0, samt enge, heder og overdrev omkring Ferring Sø og Vesperne rummer potentielt fødegrundlag for insektædende flagermus, men området rummer kun sparsom bevoksning og spredt bebyggelse og dermed ikke gunstige ind- og udflyvningsmuligheder eller steder beskyttet mod fjender. Der er derfor ikke potentiale for en reel bestand af flagermus i nærområdet.

Birkemus: Birkemusen findes i to hovedbestande, en i det vestlige Limfjordsområde samt en i det sydlige Jylland. Birkemus forekommer i en stor variation af levesteder, hvoraf de vigtigste synes at være fugtige områder i forbindelse med vandløb eller fjorde samt tilstødende tørre arealer.

Birkemus er fundet i en række forskellige naturtyper: ferske enge, strandenge, overdrev, ekstensivt dyrkede marker, heder, moser, vældområder, fjordskrænter og nogle steder endda i plantager og skove. De træk, som går igen på de fleste sommeropholdssteder, er en høj grad af fugtighed og et tæt urtelag. Det fugtige element kan udgøres af vandløb, væld, moser eller fugtige arealer ud til en fjord.

Overdrev, enge, moser og heder omkring Ferring Sø og Vesperne er potentielle levesteder for birkemusen, herunder også mark 12-0 og 13-0.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland. Odderen knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder med et højt naturindhold. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især i søer og moser med store rørskovsområder.

Der er ikke potentielle raste- eller levesteder for odderen inden for bedriftens arealer.

Spidssnudet frø: Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk. Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelsens § 3. Ødelæggelse og forringelse af

ynge- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af veje.

Spidssnudet frø kan forekomme ved vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer.

Strandtudse: Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vegetationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved for eksempel afgræsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørres på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecycklus.

Søer og vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer er potentielle levesteder for strandtudsens.

Markfirben: Markfirben findes spredt i landskabet på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Markfirbenet yngler på solvendte skråninger, som er af altafgørende betydning for den. Ynglesuccesen er betinget af, at æglægningen kan finde sted i varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter.

Beskyttede sten- og jorddiger på ejendommens udbringningsarealer er potentielle levesteder for markfirbenet.

Stor vandsalamander: Der er enkeltfund spredt over kommunen. Det kan ikke udelukkes, at stor vandsalamander forefindes i og ved søer og vandhuller på bedriftens udbringningsarealer.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m². Arten er følsom overfor forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Som hovedregel yngler den ikke i vandhuller med hundestejler og andre fisk. Nogle steder gør tæt undervands-og flydebladsvegetation det muligt, at nogle af larverne kan gemme sig for fiskene. Den kræver forholdsvis rent vand. Stor

vandsalamander er som regel meget stedfast i forhold til ynglestedet.

Næringsberigelse som følge af gødningspåvirkning forringer yngleområderne. Dårlig vandkvalitet som følge af næringsberigelse har en meget markant skadelig virkning på salamandrenes ynglesucces. Derudover kan næringsberigelsen betyde, at vandhullerne hurtigt gror til.

Søer og vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer er potentielle levesteder for vandsalamanderen.

Andre dyre- og plantearter

Lemvig Kommune er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer.

Samlet vurdering

Udbringning af husdyrgødning på bedriftens arealer i omdrift vurderes ikke at medføre tilstandsændringer i skovbevoksninger eller at påvirke fødegrundlaget for flagermus. Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Projektet indebærer godkendelse af mark 12-0 og 13-0, som er udpeget som beskyttet eng, jævnfør Naturbeskyttelseslovens § 3. Det kan ikke afvises, at birkemusen har levested på disse arealer.

Da mark 12-0 og 13-0 er § 3-natur, må driften af arealerne ikke ændres i en grad, som indebærer risiko for en tilstandsændring. Jordbearbejdningen eller gødskningen må således ikke intensiveres ud over den hidtidige praksis.

Med mindre at praksis hidtil har været mere ekstensiv, vil minimumskravet for driften af mark 12-0 og 13-0 almindeligvis være, at engene skal drives som kultureng. Det indebærer, at der højst må ske omlægning hver 7-10 år.

Ud fra forudsætningen om, at mark 12-0 og 13-0 drives, så der ikke sker risiko for en tilstandsændring, jf. Naturbeskyttelseslovens § 3, vurderes projektet ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen med sin levevis næppe er truet af projektet, da der ikke sker opsplintning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Lemvig Kommune vurderer, at driften af udbringningsarealerne ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.

6. Alternative løsninger, 0-alternativ og husdyrbrugets ophør

Lemvig Kommunes vurdering

Lemvig Kommune vurderer ikke, at det er relevant at overveje væsentlige alternativ til den søgte produktion, da der er tale om en lovliggørende godkendelse af en allerede eksisterende drift. Der er således ikke behov for overvejelser om produktionstypen, placering af nybyggeri, m.v.

Lemvig Kommune stiller vilkår for oprydning mv. ved husdyrbrugets ophør. Der er stillet vilkår om, at der ikke må være faste oplag af farlige flydende stoffer på ejendommen, hvilket til en vis grad forebygger forureningsrisikoen efter husdyrbrugets ophør.

7. Egenkontrol og dokumentation

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at der føres egenkontrol med husdyrgødningsproduktionen, vand- og energiforbrug, samt dyreholdets størrelse.

Bilag

Bilag 1

Beskrivelser vedrørende miljøansøgning

Grundoplysninger

Udvidelse af malkekvægkvægsbesætningen Nejrupvej 44, 7620 Lemvig tilhørende Peter Stephansen.

Nuværende besætning på 180 årskøer med opdræt ønskes udvidet til 240 årskøer med opdræt.

Ca. 90 kvier 14-25 mdr. udstationeres i perioden 14-25 måneder i staldanlæg på anden ejendom, og indgår ikke i denne miljøansøgning Tyrekalve sælges inden 1 mdrs alderen.

Besætningsstørrelsen efter udvidelse vil være 415,61 DE.

Projektet omfatter:

Opstaldning af 204 malkekøer i eksisterende kostald med sengebåse og spalter

Opstaldning af 30 goldkøer i dybstrøelse med delvist spaltea-real

Opstaldning af 6 goldkøer i dybstrøelse

Opstaldning af 30 årskvier 6-14 mdr. i spaltegulvsbokse

Opstaldning af 60 årssmåkalve 0-6 mdr. på dybstrøelse

Opstaldning af 120 tyrekalve i op til 1 mdr. på dybstrøelse

Opstaldning af 50 årskvier 6-14 mdr. på dybstrøelse

Opstaldning af 15 kælvkvier 25-27 mdr på dybstrøelse

Eksisterende bygninger jf BBR

Stuehus grundplan 134 m² (boligareal 200 m²)

Lade 400 m² ungdyr

Staldbygning 270 m²

Silohus 560 m²

Kostald 1900 m²

Maskinhus 1008 m²

Andre eksisterende installationer

Ensilageplads ca. 2000 m² i 4 køresiloer + randarealer i hver ende

Gylletank 4000 m³

Gylletank 1289 m³

Møddingsplads m kalvehytter

Resume af de miljømæssige konsekvenser ved projektet

Der er søgt om miljøgodkendelse efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Der ændres ikke på bygningernes konstruktion og størrelse ved udvidelsen. Lugtgeneafstande i forhold til omkringboende i byzone, samlet bebyggelse og hos enkeltbolig er beregningsmæssigt overholdt. Der er ikke byzone, samlet bebyggelse eller enkeltbeboelse indenfor 1,2 gange geneafstanden. Det lovbestemte krav om ammoniakreduktion i forhold til bedste staldsystem er overholdt ved brug af BAT-teknologi i den nye kostald. Beregningerne i ansøgningen viser desuden, at krav vedr. udvaskning af fosfor er overholdt.

Bortset fra enkelte mindre vandhuller i det dyrkede landskab er der ikke beskyttet natur indenfor 1 km fra anlægget. Nærmeste mose og engområde ligger ca. 1300 m NV for anlægget og nærmeste mindre overdrev ligger ca. 1450 m vest for anlægget

Transporter til og fra ejendommen vil stige som følge af øget foderbehov til ejendommen og transport af en øget mængde gylle bort fra ejendommen.

Alle bedriftens arealer ligger uden for nitrat- og fosforklasse. Der er 3,85 ha inden for nitratfølsomme vandindvindingsområder. Krav til begrænsning af udvaskning af kvælstof er overholdt.

Enkelte arealer vest for ejendommens anlæg omfatter et mindre engområde, der drives med vedvarende græs, samt et begrænset moseområde, der afgræsses uden for harmoniarealet.

Biaktiviteter (særlige installationer m.m.)

Ingen

Byggetider og udnyttelse

Da der ikke skal bygges forventes ændringen taget i brug i 2016

Anlægs- og ejendomsoplysninger

Lokalisering og landskab (Bygningers placering)

Fremgår af vedhæftede filer med oversigtstetninger og landskabsmæssige forhold)

Afstande

	Ansøgt m	Nudrift m	Mindstekrav m
Byzone Klinkby	1200	1200	(300)
Samlet bebyggelse (ved Klinkby)	1180	1180	(300)
Nabobeboelse mod vest	243	243	50
Nabobeboelse mod sydvest	340	340	50
Nabobeboelse mod sydøst	304	304	50
Nabobeboelse landbrug	195	195	50
Naboskel fra staldanlæg mindsteafstand	45	45	30
Vejskel Nejrupvej	25	25	15
Egen vandforsyning	-	-	25
Almen vandforsyning Houe vandværk boring	Øst 725	Øst 725	50
Almen vandforsyning Engbjerg vandværk	Nord 825	Nord 825	50
Vandløb eller dræn (fra nærmeste vandhul)	45	45	15
Egen beboelse	Uændret 9	9	15
Levnedsmiddelvirksomhed	> 1 km	>1 km	25
Eng og moseområder mod NV	1300	1300	
Mindre overdrev, mose og eng mod	1450	1450	

V			
Mindre engområder ved Klinkby mod SØ	1500	1500	
Overdrev Søndervese kat. 2 natur	2050	2050	
Overdrev Vandborg kat. 2 natur	1968	1968	
Overdrev Kallesø kat. 2 natur	4700	4700	

Landskabelige hensyn

Nuværende anlæg er placeret i åbent landbrugsområde med sparsom beplantning. Der er ikke særlige kulturmiljøer, kirker eller andet i nærheden. Da der ikke ændres på staldanlægget, ændres der ikke på nuværende fremtoning i landskabet

Der er ikke beskyttelseslinier eller fredninger nær anlægget, som berøres af projektet.

Energiforbrug

	<u>Placering</u>	<u>Forbrug</u>	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Dieselolie	Maskinhus 2500 l tank 1200 l tank		25000 l Fyringsolie	30000 l
	Der er varmegenvinding på ejendommen			

Elforbrug 120000 kwh 150000 kwh

Energisparende foranstaltninger

- Kostalden, ungdyrstalden og kalvehytterne er med naturlig ventilation. Der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der er/bliver etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer
- Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarmning af stuehus og brugsvand
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Vandforbrug m³/år

	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Drikkevand stalde	6000	8000
Vaskevand stalde	400	400
Hovedsagligt malkeanlæg		

Personalefacil./forrum	70	100
Maskinvask m.m. ude	100	100
Bolig	170	170
I alt	6740	8770

Da den væsentligste andel af vandforbruget er drikkevand til husdyrene og forbruget afhænger af foderets vandindhold, kan der forekomme en del udsving i dyrenes vandoptagelse.

Vandbesparende tiltag

Da størsteparten af vandforbruget er drikkevand er besparelsesmulighederne begrænsede

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden.
- Vandforbruget registreres.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Affald Landbrug

Døde dyr

Bortskaffelse: Autoriseret destruktionsanstalt (DAKA)

Udlevering: Ved staldanlægget

Ufarligt emballageaffald

De væsentligste mængder foder leveres i løs vægt uden emballage. Enkelte specialprodukter leveres som sækkevarer/storsække eller i plastdunke.

Såsåed til markbruget leveres som sækkevarer eller i storsække.

Emballageaffald fra medicinpakninger i begrænsede mængder.

Emballage fra rengørings- og desinfektionsmidler.

Afdækningsplast fra ensilagepladser eller/og markstakke

I det omfang ufarligt emballageaffald kan bortskaffes med dagrenovationen, bortskaffes det af den vej. Bedriften er tilmeldt en industriordning med tømnings hver 14. dag

I det omfang der bliver større mængder emballageaffald fra foderleverancer og leverancer af sædekorn og andre produkter til markbruget, samt plastdunke og afdækningsplast, bortskaffes de gennem kommunalt godkendte/anviste ordninger.

Veterinært affald.

Omfatter medicinrester og medicinsk udstyr i form af brugte skalpeller, sprøjter og kanyler.

I landbruget anvender brugeren ikke medicinske præparater, og der opstår ikke vævsaffald, som ved udslip kan udgøre en særlig risiko for det omgivende miljø. I tilfælde af, at der skal anvendes særlige medicinske præparater til særlige behandlinger, som ved sin virkemåde kan udgøre en risiko for det omgivende miljø eller de personer, der håndterer præparatet, foretages behandlingerne af en dyrlæge, som også er ansvarlig for håndteringen af eventuelt affald.

Brugte kanyler, skalpeller og sprøjter vurderes ikke at udgøre en generel miljøtrussel, men skal af arbejdsmiljømæssige årsager, for at undgå skader på medarbejdere, dyr og andre, der håndterer affaldet, håndteres forsvarligt. Opsamling sker derfor i egnede plastbeholdere, som bortskaffes gennem kommunalt godkendte/ anviste ordninger.

Mængden af medicinrester vil være små, idet alt indkøbt medicin normalt vil blive anvendt til behandling. Eventuelle rester bortskaffes via apoteket eller andre godkendte ordninger.

Kemisk emballageaffald

Stammer hovedsagligt fra sprøjtemidler til markbruget, rengørings- og desinfektionsmidler samt i mindre mængder eventuelt fra olieholdige specialprodukter, maling m.m. Bortskaffes gennem kommunalt godkendte/ anviste ordninger.

Olie og kemikalieaffald

Serviceeftersyn og olieskift på traktorer og andre selvkørende maskiner sker normalt af faguddannet personale på landbrugsmaskinværsteder, som bortskaffer spildolie og andet i forbindelse med eftersynene. Den årlige mængde af spildolie på ejendommen er derfor begrænset. Opsamles og bortskaffes gennem olieleverandøren eller gennem kommunalt godkendte/ anviste ordninger.

Andet kemikalieaffald i form af malingsrester og andre olieholdige produkter samt specialrengøringsmidler til rensning af maskiner vil normalt kun forekomme i begrænsede mængder. Bortskaffes gennem kommunalt godkendte/ anviste ordninger.

Rengørings- og desinfektionsmidler anvendt til staldrengøringsarbejder er generelt hurtigt nedbrudte. Alle indkøbte mængder forventes anvendt, hvorved restmængder normalt ikke vil forekomme.

Sprøjtemiddelrester markbruget.

Mængden af kemikalieaffald fra markbrugets sprøjtemidler søges begrænset ved at begrænse indkøb af sprøjtemidler til, hvad der forventes at blive brugt. Restmængder bortskaffes via kommunal godkendte/ anviste ordninger.

Affaldsmængder

Affaldstype	EAK-koder	Affaldsfraktioner	Årlig mængde	Bortskaffelse
Animalsk affald (Døde dyr)	02 01 02		Varierende Skøn: max 5 t	DAKA
Emballage fra sædekorn, foderleverancer m.m.	02 01 099	50.04 52.07	Max 300 kg	kommunal anvist ordning
Emballage rengørings- og desinfektionsmidler	02 01 09	52.07	Max 100 kg	kommunal anvist ordning
Emballage fra sprøjtemidler markbrug	02 01 08 02 01 09	50.04 51.00 52.07	Max.50 kg	kommunal anvist ordning

Overdækningsplast	02 01 04	52.07 (ikke PVC)	500 kg	kommunal anvist ordning
Spildolie	02 01 09	06.01 06.02 06.14	Max 60 l/år Max opbevaring 200 l i olietromle	Olieleverandør eller kommunal anvist ordning
Malingsrester	02 01 99	03.21 03.22	Begrænset	kommunal anvist ordning
Sprøjtemiddelrester	02 01 08 02 01 09		< 5 kg	kommunal anvist ordning
Medicinrester	02 01 99	05.13	< 0,5 kg (Kvæg)	Apotek
Medicinflasker	02 01 10	51.00 52.07	< 1 kg (Kvæg)	kommunal anvist ordning
Medicinsk udstyr	02 01 10	56.20	< 1 kg (kvægbrug)	kommunal anvist ordning
Andet brændbart affald Træ, bindegarn anden emballage m.m.	02 01 10	62.00 52.07 (ikke PVC) 50.04	500 – 1000 kg	kommunal anvist ordning
Andet ikke brændbart affald, eks. lysstofrør	02 01 99	23.00 79.00	Begrænset	kommunal anvist ordning

Management

Produktion og forbrug af udsæd, foder, gødning og andre hjælpestoffer tilrettelægges og følges ved brug af planlægnings og opgørelsessystemer udviklet af landbrugets organisationer

Egenkontrolprogrammer

Månedlig kontrol af gylletankenens tilstand, flydelag og fyldningsgrad
 Periodekontrol af produktion og forbrug
 Udarbejdelse af gødningsregnskaber jf. lovgivningens krav hertil

Spildevandsmængder m³/år

	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Staldrengøring (malkeanlæg)	400	400
Maskinrengøring/vaskepladser	100	100
Sanitært fra driftsbygninger		50

Spildevand tilledt gylletanke

	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Staldrengøring og malkeanlæg	400	400
Vaskepladser	100	100

Spildevandsafledning

Husholdningsspildevand og sanitært spildevand fra driftsbygningerne ledes til mekanisk rensning med nedsivning på ejendommen.

Transporter

	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Dyretransport til anlægget	26	26
Dyretransporter fra anlægget	40	52
Mælketransporter	200	200
Fodertransporter til anlægget	52	52
Afgrødetransporter fra anlægget	begrænset	
Gylletransporter offentlig vej	160	300

Til ovenstående kommer derudover interne transporter med markredskaber til og fra de drevne arealer, herunder hjemtransport af afgrøder til foderbrug i besætningen.

Beskrivelse af transportforholdene omkring anlægget

Ejendommen ligger ud til offentlig vej udenfor bymæssig bebyggelse. Større beboelsesområder påvirkes ikke af den umiddelbare færdsel omkring anlægget, idet der er ca. 1,2 km til nærmeste byområde. Ved transport til og fra arealerne øst for Klinkby, vil kørsel dog periodevist finde sted i yderkanten af beboelsesområde.

De drevne arealer ligger indenfor en max. kørselsafstand på ca. 3,5 km.

Ca. 1/3 af arealerne er placeret i nær tilknytning til ejendommens staldanlæg.

Kørselsvejen til en del af arealerne krydses af togbanen mellem Lemvig og Thyborøn.

Risikoelementer vedrørende miljøforhold

Gylleudslip:

Gylleudslip vides at være en risikofaktor ved uheld med pumpeudstyret eller brist af selve beholderen.

Jævnlig inspektion af gyllesystemets pumpeanlæg og gyllebeholdernes tilstand.

Sikre at pumpeudstyr ikke peger udenfor gylletanken, når udstyret ikke er i brug, samt afmontere pumpeudstyret fra selve gylletankene efter endt udbringning.

Gennemføre de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Gennemføre de månedlige kontroller af tankenes flydelag tilstand og fyldning.

Olie og kemikalieudslip

Kan opstå ved uhensigtsmæssig placering af olietanke og kemikalier, hvor der er risiko for udløb på bar jord eller til vandløb/dræn.

Søges undgået ved, at olietanke og farlige kemikalier placeres på fast plan bund uden afløbsmulighed til omgivelserne.

Brand:

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer.

Risiko for udslip af giftige stoffer under brand.

Søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Giftudslip

Sprøjtemidler og andre miljøskadelige stoffer opbevares i indrettede rum uden afløb, så udslip kan opfanges, hvor uheldet sker.

Tiltag ved uheld:

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Udslip til omgivelserne søges begrænset ved egen indsats indtil hjælp når frem. F.eks. blokering af afløb til dræn og opdæmning mod udslip til vandmiljøet, hvor muligt.

Støj og støjkilder:

Omkring landbrugets driftbygninger afgiver følgende installationer støj, som kan genere omgivelserne::

	<u>Perioder</u>
Mekaniske ventilationsanlægs motorer:	Døgnet
Korntørringsanlæg:	Høstperioden
Korn- og fodertransportsystemer:	Hovedsagligt dagtimer
Højtryksrensere og kompressorer	Hovedsagligt dagtimer
Husdyrs lydafgivelse:	Hovedsagligt dagtimer
Malkeanlæg	Ved malkning

På kvægejendomme med naturlig ventilation er ventilationsstøj begrænset, her er der dog mekanisk ventilation i den gamle stald.

Fodersystemer er hovedsagligt brug af traktorer og fodervogne til og fra ensilagesiloerne udenfor sengestalden og til foderrobot i sengestald og den ældre staldbygning, hvilket typisk sker i 2 perioder dagligt.

Malkeanlæggets tekniske udstyr kan afgive en del støj, men vil være placeret i lydisoleret rum. Markarbejde kan i spidsbelastningsperioder ved jordbearbejdning og høst foregå hele døgnet.

Tiltag mod støjkilder:

Stationære støjafgivende maskiner kan, hvor det er muligt, isoleres i støjabsorberende maskinrum.

Ved vedligehold af teknisk udstyr og hensigtsmæssig omgang med dyrene skal følgende værdier for støjbelastning overholdes, målt ved nabobeboelser med de tilhørende opholdsarealer og angivet som det ækvivalente, korrigerede lydtryksniveau i dB(A).

Tidsrum	Grænse dB(A)
Mandag – fredag kl. 07.00 – 18.00 Lørdag kl. 07.00 – 14.00	55
Mandag – fredag kl. 18.00 – 22.00 Lørdag kl. 14.00 – 22.00 Søn.- og helligd. kl. 07.00 – 22.00	45
Alle dage kl. 22.00 – 07.00	40

Skadedyr:

Generel bekæmpelse sker ved tiltag, der skal sikre mod etablering af skadedyrsbestande i og omkring anlægget. Dette sker ved tiltag der kan forhindre redebygning, samt ved oprydning og fjernelse af gamle foderrester, herunder ensilagerester ved ensilagesiloerne

Fluegener

Søges undgået ved passende hygiejnetiltag omkring foder og foderopbevaring, og om nødvendigt ved kemisk bekæmpelse.

Rottebekæmpelse

Gennemføres ved giftudlægning gennemført af autoriseret firma eller kommunal ordning

Kemikalier:

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til stal-drengøring, konserveringsmidler til foderbrug og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, skal håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr.

Begrænset anvendelse på kvægejendomme med stor grovfoderproduktion

Placering: I indrettet giftrum.

Håndtering: Af uddannet personale med sprøjtecertificat.

Oplag af olie og andre kemikalier:

	<u>Placering:</u>	
Dielsetank	Maskinhus	1200 l og 2500 l
Motorolie	Maskinhus	max 200 l
Spildolie	Maskinhus	max 200 l
Rengøringsmidler	ved malkerummets teknikafdeling	

Foderopbevaring:

Ensilage: Ansøgt = nudrift

Der er ca. 2000 m² ensilageopbevaring fordelt i 4 køresiloer + randdarealer

Anlægget får evt. egen opsamlingstank for overfladevand med mulighed for direkte udspreddning herfra jf. reglerne herfor.

Andet foder:

Opbevares i ny lade og silohus, samt kraftfoder i udendørs siloer ved kostalden.

Diverse:

Lysforhold:

Staldanlægget er med sin placering øst-vest placeret så der kun i begrænset omfang vil ses lys fra byzone og samlet beboelsesbebyggelse.

Den påtænkte nye ungdyrstald vil kun i begrænset omfang være oplyst i nattetimerne. Derudover vil den være afskærmet af gylletankanlægget mod nord og kostalden mod syd

Foranstaltninger ved ophør af produktionen:

Staldene og foderlagre tømmes og rengøres. Gylle udbringes i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen. Den fremtidige anvendelse af anlægget vurderes.

Udbringningsarealerne.

Bedriften råder over 222,42 ha harmoniarealer. Heraf er ca. XX ha forpagtet.

Bedriften råder desuden over arealer, der afgræsses uden for harmoniareallet uden ekstra gødningstilførsel.

BAT og renere teknologi og ressourcebesparende tiltag i kvægbruget

Staldteknologier

- Skraber oven på spaltegulve

Da der er tale om produktionsændring inden for bestående anlæg, er det ikke muligt inden for de økonomiske rammer, at etablere særlige tiltag, der yderligere kan reducere ammoniakemissionen

Hensigtsmæssig drift og renere teknologi:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere vil være orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Bedriftens bortskaffelse af affald registreres og dokumenteres.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Vandforbrug:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Vandforbruget registreres.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Energiforbrug:

- Staldene er væsentligt med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer
- Der anvendes moderne teknologi i malkestald og køletank med henblik på at undgå overforbrug af rengøringsmidler og el.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er relativt ny. Ved eventuel udskiftning vil blive anvendt energibesparende system.

- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandedanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Varme fra mælkekøleanlægget genbruges til opvarmning af stuehus og brugsvand

Opbevaring af gødning:

- Tankene søges tømt en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag
- Dybstrøelse opbevares i mødding på fast bund jf. regler for opbevaring i Husdyrgødningsbekendtgørelsen og i markstak for komposteret dybstrøelse
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Udbringning af husdyrgødning:

- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor
- Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker
- Gyllen udbringes med slæbeslanger i kornafgrøder, hvor nedfældning vil skade afgrøden.

Fodring

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for kvægfodring
- Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet

Staldteknologier

- Bedriftens ansvarlige har konstant fokus på hvilke staldsystemer der er bedst anvendelig i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne.
- Der følges løbende op på udviklingen på staldsystemer der giver den mindst mulige miljøbelastning.
- Sigtet med anlægget er at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.

- Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om hvilke overvejelser der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi der giver det største miljøhensyn.
- Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket betyder at staldgulvene primært er forholdsvis tørre, men det store lugtskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt.
- Der installeres skrabere på det eksisterende spaltegulv i kostalden

Fravalg af staldteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Gyllekøling

- I svinestalde er det muligt at opnå en ammoniakreducerende effekt ved installering af gyllekøling. Tilsvarende dokumentation findes ikke for kvægstalde og der er på nuværende tidspunkt ikke udført forsøg i Danmark der viser en effekt af gyllekøling i kvægstalde.

Forsuring

- Da der er tale om eksisterende staldanlæg vil etablering af forsuring være forholdsvis dyrt. Hertil kommer at påvirkningen af eksisterende beton, der ikke er etableret med henblik på at tåle påvirkningen fra svovlsyre, vil medføre nedbrydning af gyllekanalernes beton.

Overdækning af gylletanke

- Der er ikke etableret fast overdækning på gylletanken/tankene. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag og der er derfor begrænset effekt ved etablering af fast overdækning.
- Gyllen er konstant overdækket med et tæt og stabilt flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer at der altid er minimal emission af ammoniak.
- Det kan være vanskeligt at håndtere omrøring af kvæggylle i tanke med fast overdækning

Alternative produktioner

Da nuværende produktion består af malkekvæg i et relativt nyt staldanlæg til køer, er det ikke vurderet relevant at vurdere andre produktioner på ejendommen end at fortsætte med malkekvæg, hvor det sikres, at produktionen er af en størrelse, der giver mulighed for at have fast ansat medhjælp på bedriften. Det er vurderet, at nuværende stald uden væsentlige ændringer i vil kunne indeholde udvidelsen af dyreholdet.

Vurdering af miljøbelastningen til omgivelserne.

Bortset fra enkelte mindre vandhuller i det dyrkede landskab er der ikke beskyttet natur indenfor 1 km fra anlægget. Nærmeste mose og engområde ligger ca. 1300 m NV for anlægget og nærmeste mindre overdrev ligger ca. 1450 m vest for anlægget. Disse naturområder vurderes ikke at blive påvirket af udvidelsen.

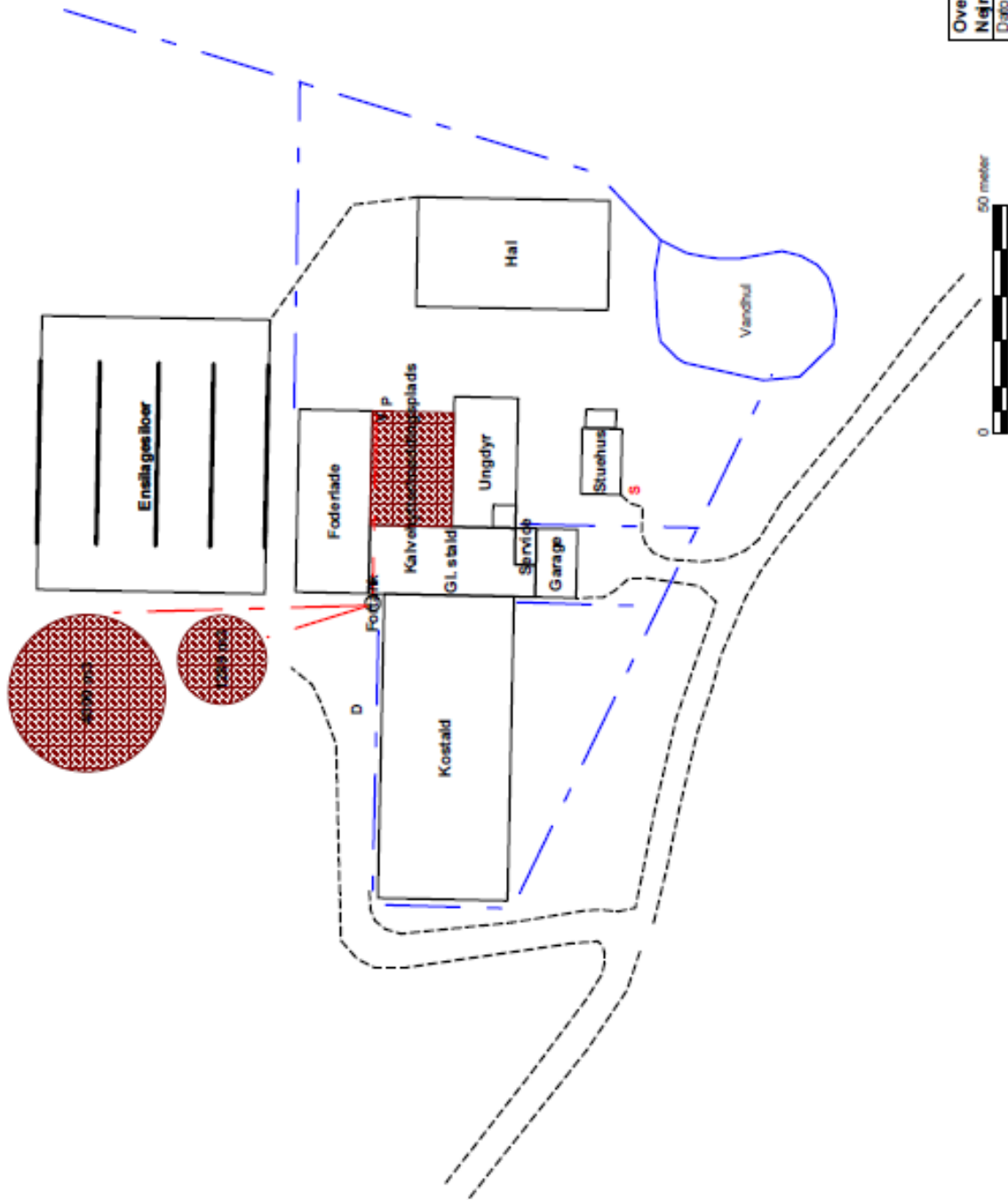
Alle bedriftens arealer ligger udenfor nitrat- og fosforklasse og udenfor nitratfølsomme vandindvindingsområder. Enkelte arealer vest for ejendommens anlæg omfatter et mindre engområde, der drives med vedvarende

græs, samt et begrænset moseområde og overdrev, der afgræsses udenfor harmoniarealet.

Bilag 2a

Oversigt)	J.Nr.	Målestok: 1:1000
Nejrupvej 44		
Dato: 14.12.2015 / 14.26.29	Int.: JR	

Bilag 2b

Bilag 3

Erklæring vedrørende tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning

Thisted den 10.12.2015

Vedrørende ejendommen
Nejrupvej 44
Nejrup
7620 Lemvig

Gylle

Efter udvidelse vil den årlige gødningproduktion være:

Dyretype og antal	Norm m ³ /årsdyr	Produktion m ³	Krav mdr.	Krav m ³
204 årskøer kostald	21,32	4350	9	3263
30 årskøer goldkostald delvis dybstrøelse	12,04	361	9	271
Vaskevand malkeanlæg		400	9	300
50 årskvier 5-14 mdr spalter	7,28	364		273
Ensilageplads inkl. forplads 2600 m ²		(1820)	(9)	(1365)
Møddings/vaskeplads 450 m ²		300	9	225
I alt		7595	9	5697

Køer hovedsagligt på stald hele året, kvier > 6 mdr på græs i sommerhalvåret.

Gyllekapacitet	Nudrift m ³	Ansøgt m ³	Mdr.
Eksisterende fortank v. kostald	50	50	
Kanaler gl. Kostald	500	500	
Eksist. 4000 m ³ gylletank	4000	4000	
GI gylletank	1289	1289	
I alt	5839	5839	12,3

I det omfang overfladevand fra ikke saftagivende ensilagepladserne kan udsprede hele året, kan det ske, hvorved opbevaringskapaciteten for husdyrgødning øges yderligere

Dybstrøelse

Produktionen

Dyretype og antal	DE	Norm t	Vægtkorrektion	Produktion t
120 Tyrekalve til 1 mdr	1,57	0,96x8,5t/DE		13
60 årskalve 0 – 6 mdr		1,89		114
50 årskvier 6- 14 mdr		5,83	0,78065	228
15 kælvkvier 25-27 mdr		5,83	1,31816	115
30 årskøer delvis dybstrø		12,19		366
6 kælvbokse dybstrøelse		15,37		92
I alt				928

På møddingspladsen ved kalvehytterne er der en kapacitet til ca. 200 tons, hvilket dækker behovet til småkalve under 6 mdr, samt kælvningsbokse. Resten kan oplagres i markstak som komposteret husdyrgødning.

Med den angivne produktion af gylle og dybstrøelse er opbevaringskapaciteten i den ansøgte produktion tilstrækkelig.

Jørgen Røhrmann
Miljøkonsulent, cand. agro.

14/12-15
Jørgen Røhrmann

☐ Hurup: Industrivej 7 – 7760 Hurup
Fax 97 96 21 74

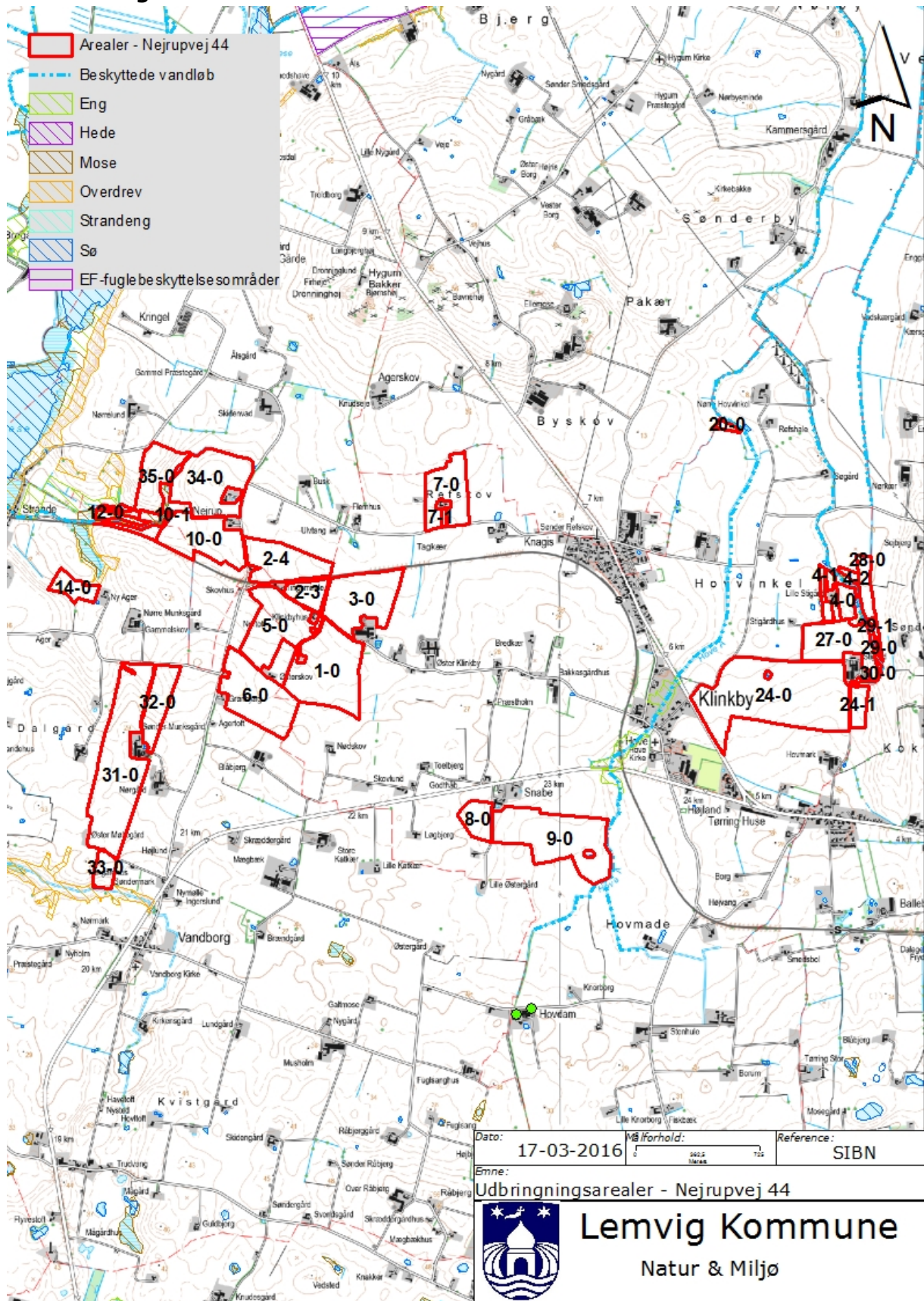
☐ Thisted: Silstrupvej 12 – 7700 Thisted
Fax 96 17 53 51

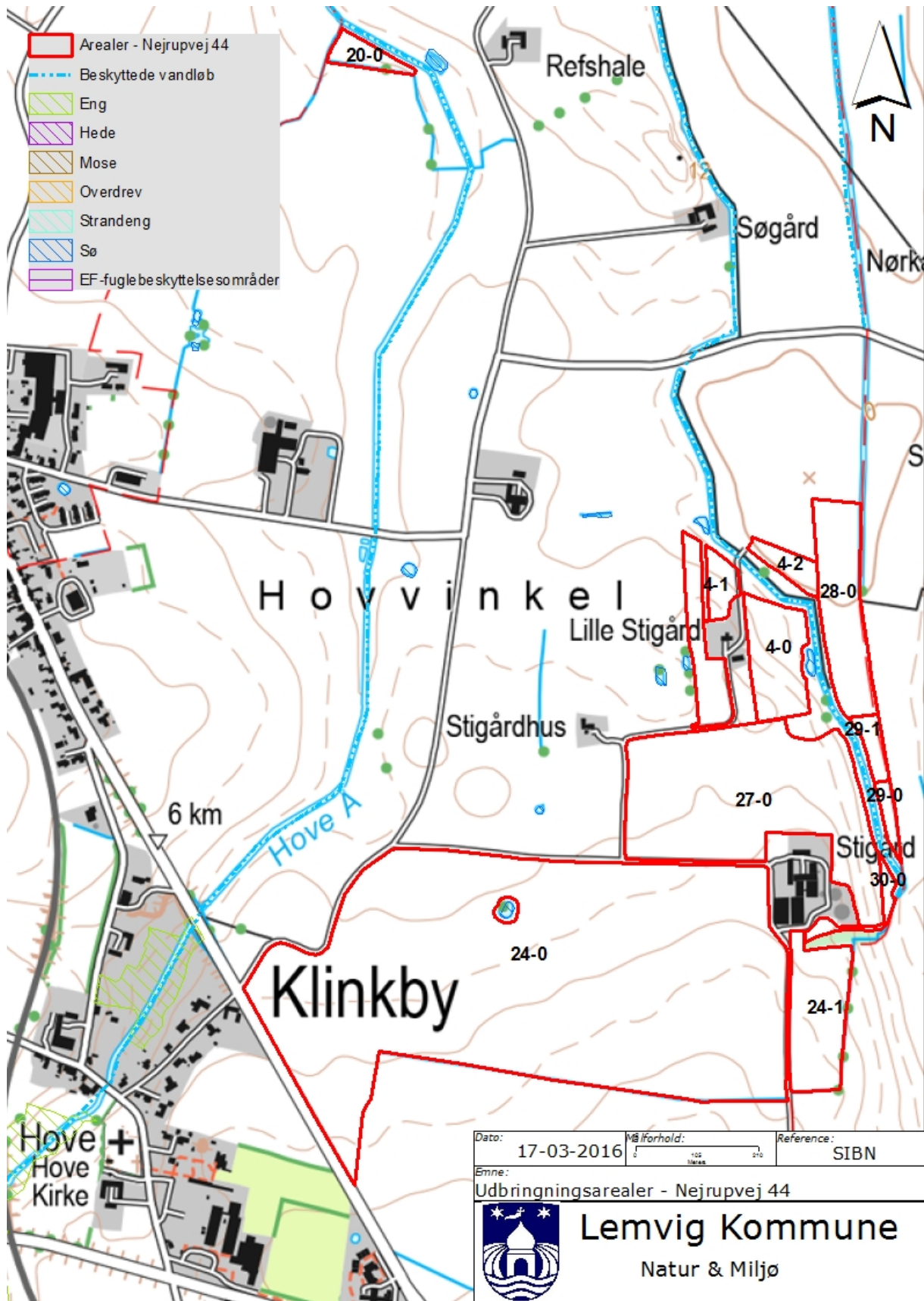
Tlf. 96 18 57 00
www.landbothy.dk

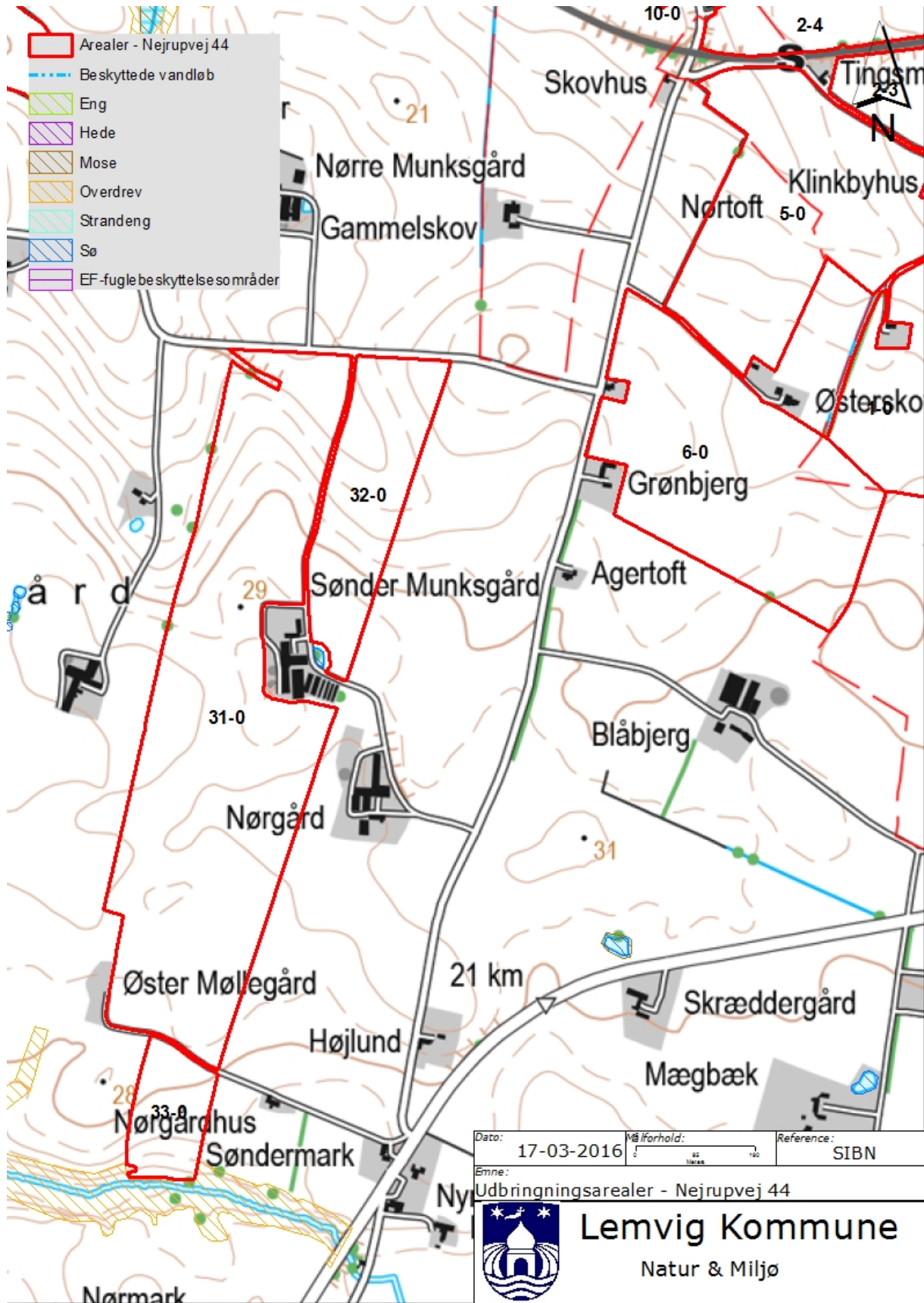

Bilag 4

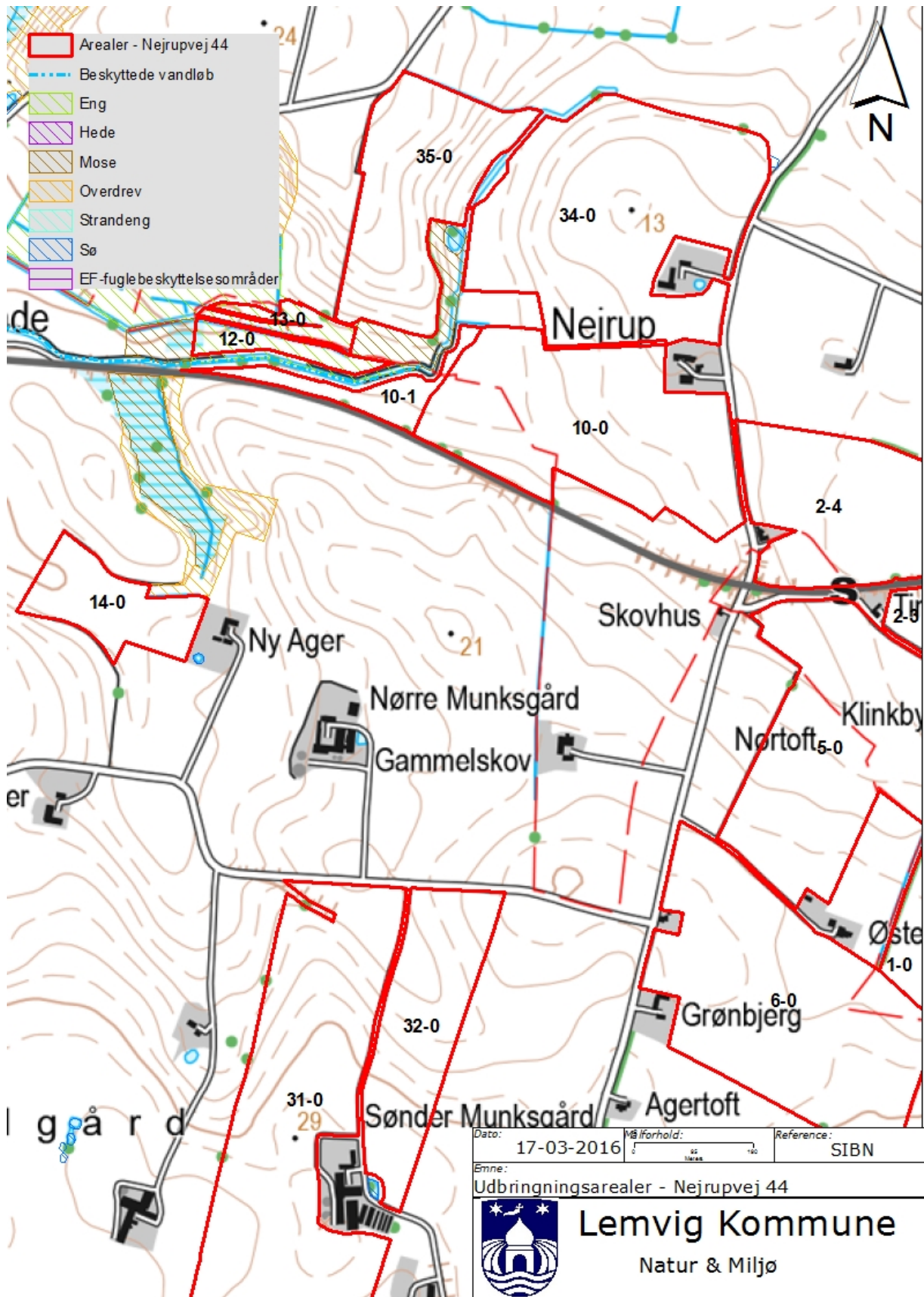

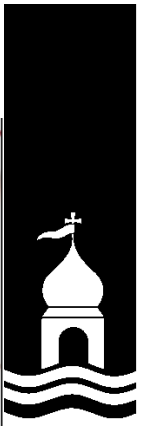
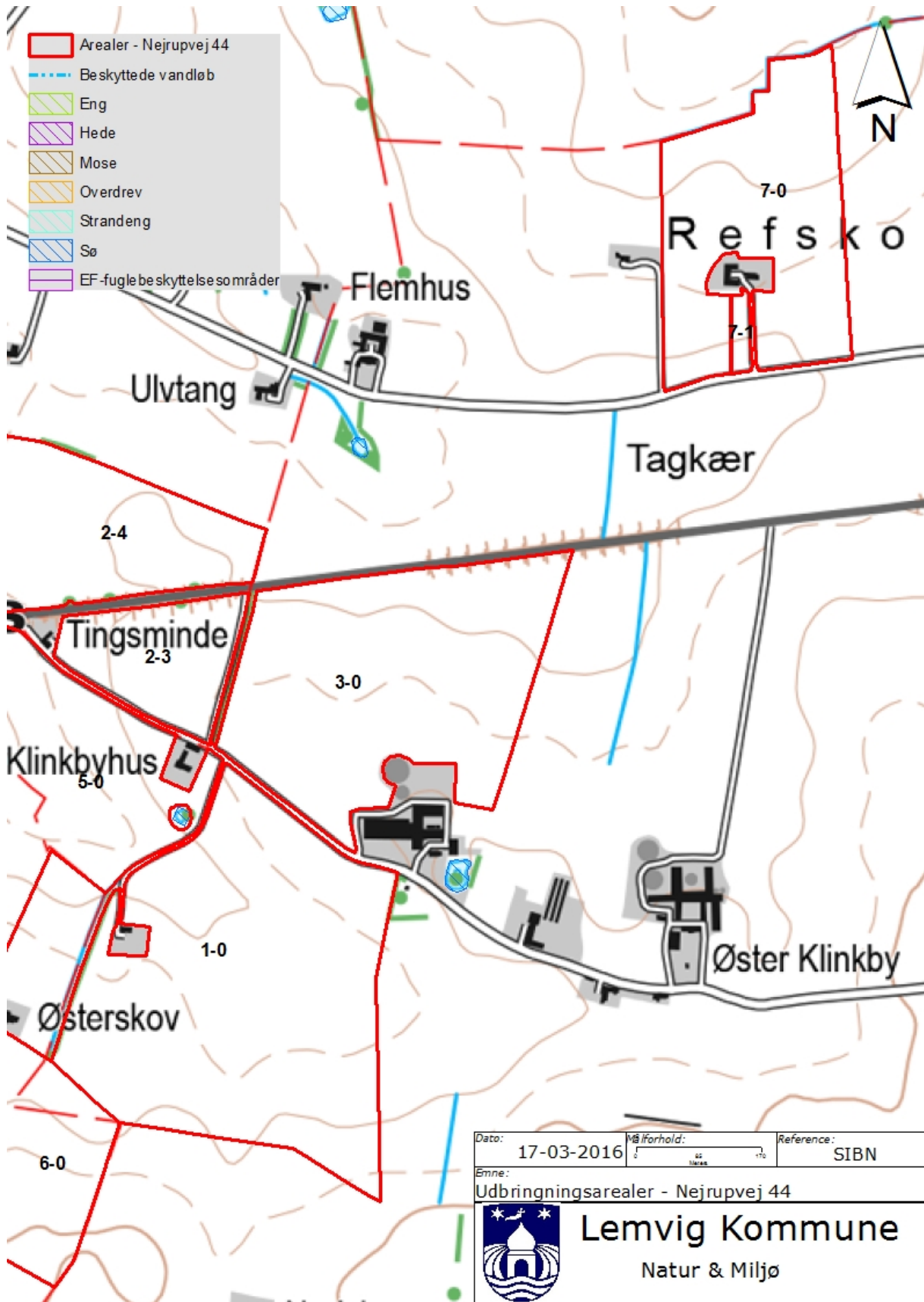

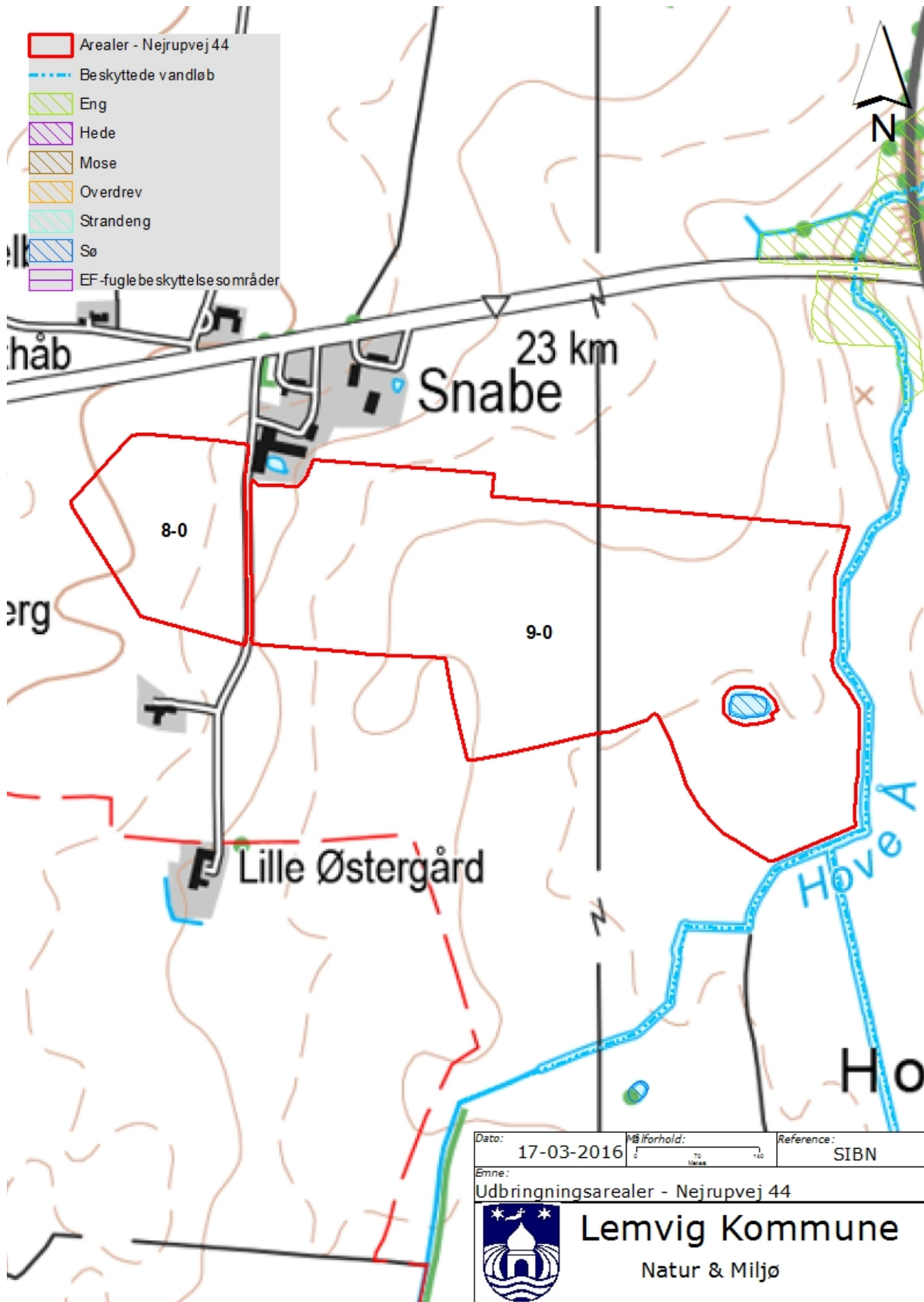
Lemvig Kommune
Natur & Miljø

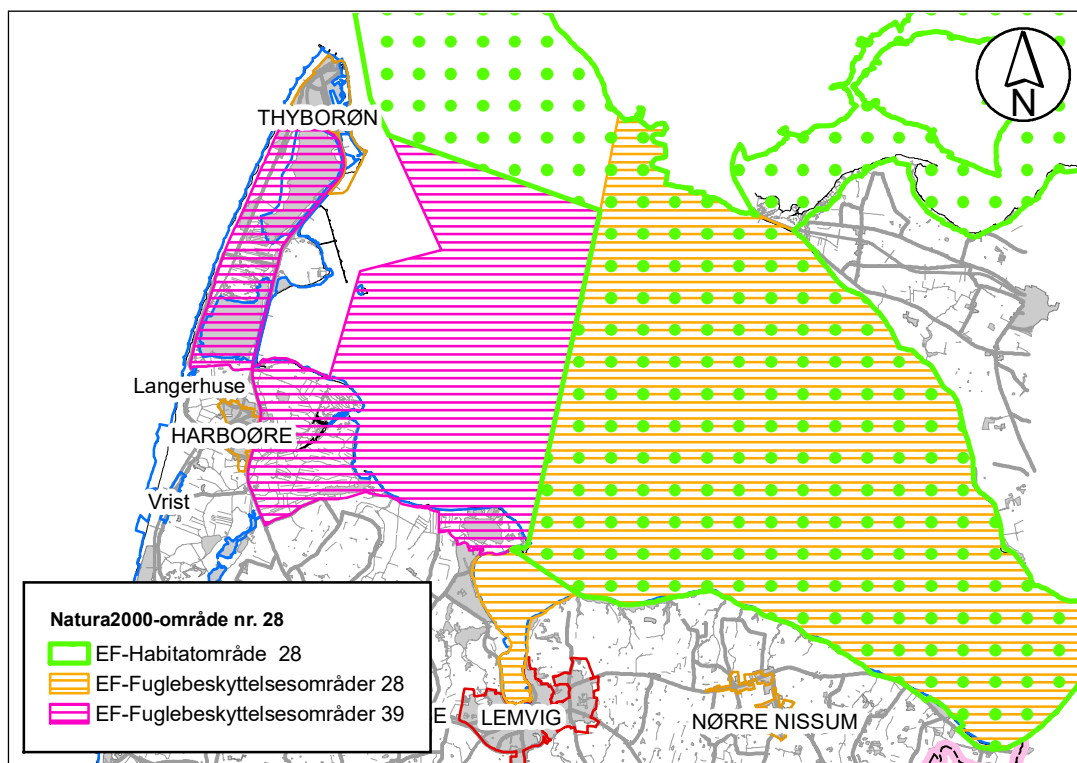
Bilag 5

Bilag 6**Natura 2000 område nr. 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø**

Natura-2000 område nr. 28 omfatter i alt 0933.165 ha hav og landarealer og udgøres af 4 EF-fuglebeskyttelsesområder (F23, F27, F28 og F39) samt 1 EF-habitatområde (H28).

Figur 1: Natura 2000 område nr. 28

Området består af flere store marine delområder bl.a. Nissum Bredning, og består af lavvandede grunde mod vest, samt Limfjordens dybeste område Oddesund mod øst. Midt i området ligger den beskyttede og lavvandede Skibsted Fjord, og længst mod nordøst ligger det vidt for-grenede farvand omkring Agerø. Længst mod vest ligger på Agger og Harboøre Tange en række kystlaguner, som er meget vigtige levesteder for fugle. Strandenge, strandvolde og strandoverdrev dominerer den terrestriske del af området. Langs skræntfoden og i Dover Kil området findes de fleste af områdets værdifulde kildevæld og rigkær, mens om-rådets klittyper findes på Agger Tange.

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af stor betydning. Således forekommer en meget stor del af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Strandengene er vigtige levesteder for de truede fuglearter alm. ryle og brushane. Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af landets største lavvandede fjordområder. Disse arealer har tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs. De lavvandede marine områder omkring Agerø er af international betydning for lysbuget knortegås. Lagunesøerne på Agger og Harboøre

tange er vigtige ynglepladser for især alm. ryle, brushane, klyde og hav- og dværgterne. Tangerne huser desuden væsentlige trækbestande af flere fuglearter. Dertil kommer, at flere af Natura 2000-områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokaliteter. Dover Kil området er unikt i kraft af sine store sammenhængende, men heterogene arealer med habitatnatur. Blandt Kilens vigtigste naturtyper er de store miks-forekomster af kildevæld og rigkær, der rummer flere naturperler med meget varieret flora karakteristisk for naturtyperne. Gul stenbræk, blank seglmos og piberensermos er arter som er eller har været kendt fra området og som på landsplan er meget sjældne. Odder er i dag vidt udbredt i området. Den vestlige del af Nissum Bredning er mindre sårbart Natura 2000 område, mens den østlige del – habitatområdet - er meget sårbar.

EF-habitatområde H28

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H28:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. H28			
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	* Klithede (2140)	
	Vadeflade (1140)	Havtomklit (2160)	
	* Lagune (1150)	Grårisklit (2170)	
	Bugt (1160)	Klitflavning (2190)	
	Rev (1170)	Næringsrig sø (3150)	
	Strandvold med enårige planter (1210)	Vandløb (3260)	
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Tør hede (4030)	
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Kalkoverdrev (6210)	
	Strandeng (1330)	* Surt overdrev (6230)	
	Forklit (2110)	Hængesæk (7140)	
	Hvid klit (2120)	* Kildevæld (7220)	
	* Grå/grøn klit (2130)	Rigkær (7230)	
	Arter:	Stavsild (1103)	Spættet sæl (1365)
		Stor vandsalamander (1166)	Blank seglmos (1393)
		Odder (1355)	Gul stenbræk (1528)

De særligt truede naturtyper og arter på europæisk plan (såkaldt prioriterede) er angivet med stjerne (*). Tallet i parentes er internationale numre.

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 28 (Nissum Bredning)

Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

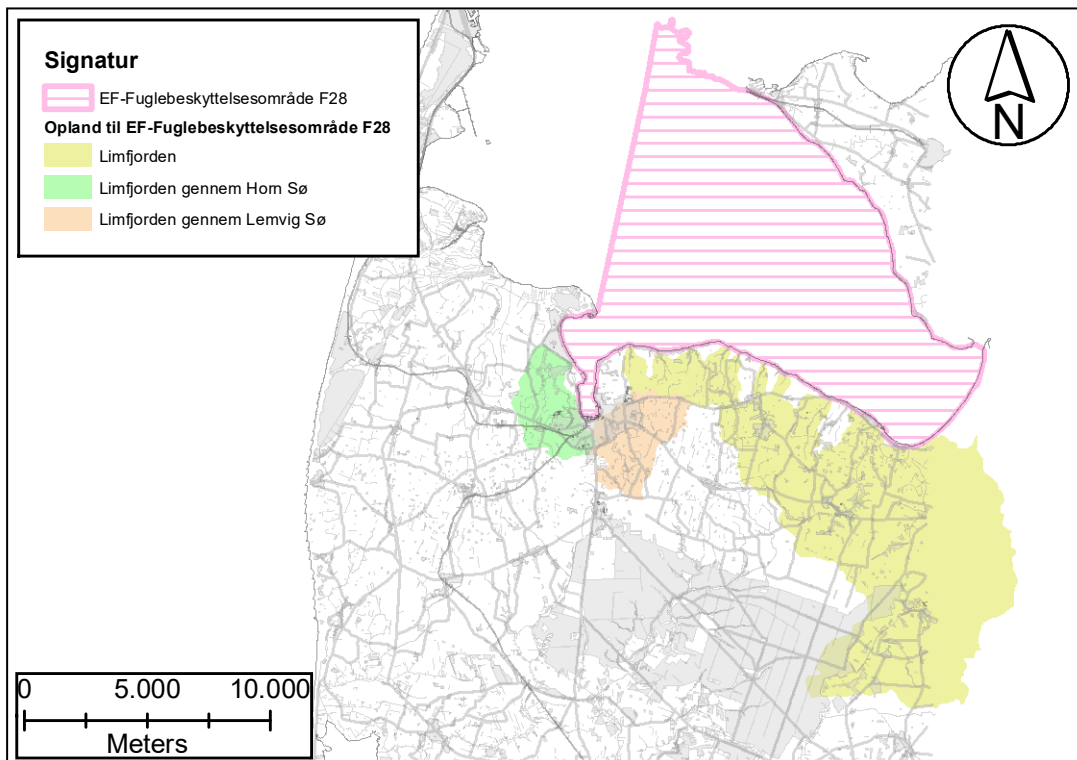
De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F28 er listet nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F28		
Fugle:	Hvinand (T)	Toppet skallesluger (T)

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydnende antal.

Figur 2: Fuglebeskyttelsesområde F28 og opland

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 39 (Harbøre Tange, Plet Enge og Gjeller sø)

Udpegningsarterne for F39 er listet nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 39F

Fugle:	
Sangsvane (T)	Almindelig ryle (Y)
Kortnæbbet gås (T)	Brushane (Y)
Bramgås (T)	Fjordterne (Y)
Lysbuget knortegås (T)	Dværgterne (Y)
Klyde (Y/T)	Mosehornugle (Y)
Hvidbrystet præstekrave (Y)	

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydnende antal.

Trusler for område nr. 28 (habitat og fuglebeskyttelsesområder)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Hele Limfjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land. Eutrofiering af vandområder, bl.a. lagunesøerne på Agger Tange, er af samme årsag en trussel for områdets rastende ænder, hvinand, pibeand, krikand og spidsand.

På det terrestriske plan er en række naturarealer samt mulige levesteder for gul stenbræk og blank seglmos truet af randpåvirkning med næringsstofbelastning fra tilstødende dyrkede arealer samt af næringsstofbelastning fra luften. Den luftbårne kvælstofdeposition alene overskrider den nedre tålegrænse⁴ (10 kg N/ha/år) for størstedelen af naturtyperne og arterne.

- Pesticider og gifte i form af en række miljøfarlige stoffer udgør en trussel for både de marine og terrestriske naturarealer og arter.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og arter. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer er især en stor trussel for de ynglende vadefugle alm. ryle, klyde og brushane, men tilgroning er også en trussel mod mange trækfugle, fordi fourageringsmulighederne forringes. Tilgroning er ofte et resultat af eutrofiering.
- Uhensigtsmæssig hydrologi. Uhensigtsmæssig slusepraksis, dræning og grøftning er skyld i form udtørring og ustabil vandstand på de våde naturtyper. Udtørring er en trussel mod naturtypen samt mod fuglenes fourageringsarealer og redepladser.
Især for de ynglende vadefugle klyde, alm. ryle og brushane er periodiske problemer med for lav og for ustabil vandstand

⁴ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden".

på engarealer og lagunesøer en trussel, da det fører til udtørring af fuglenes fourageringsarealer og redepladser. For de trækkende fugle krikand, spidsand og pibeand kan ændret vandstand i fourageringsområderne ligeledes være problematisk, idet deres fødegrundlag herved påvirkes.

- Hindring af landskabsdynamik som følge af anlæg ved Agger Tange er en trussel mod forklit og hvid klit i området, idet naturtypernes naturlige dynamik påvirkes.
- Invasive arter, der udkonkurrerer den naturlige vegetation både på de marine og terrestriske (især bjerg- og klitfyr samt rynket rose) naturtyper.
- Forstyrrelser af fugleliv. Især terner og vadefugle generes i yngleperioden af rekreative aktiviteter og løse hunde.
- Prædation på ynglesteder fra bl.a. ræve, rotter, krager, store måger og mink udgør en alvorlig trussel mod især de jordrugende vadefugle og terner, idet prædatorerne æder fuglenes æg og unger.
Jagt er en trussel for især områdets rastende ænder, pibeand, spidsand, krikand og for kortnæbbet gås og lysbuget knortegås.
Fiskeri i alle former er en trussel for de marine naturtyper og arter.

Målsætning

Det overordnede mål for Natura 2000-området er, at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus.

Målet er, at områdets hav- og kystnatur udgør et stort, sammenhængende naturområde med vægt på dynamisk kystudvikling og retablering af de hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten, med velegnede, udbredte yngle- og rasteområder for hav- og kystfugle samt havpattedyr. De i området arealmæssigt dominerende marine naturtyper samt søer og laguner sikres. De i biogeografisk henseende vidstrakte strandenge sikres ligeledes.

Fuglebeskyttelsesområderne sikres som vigtige, velegnede levesteder for ansvarsarter samt for truede eller sjældne ynglefugle. Kystskrænterne med fine overdrev og klitter sikres. Doverkil sikres som karakteristisk landskabelement i området med meget fine kildevæld og rigkær.

